دەریاوانە خنکاوەکە

دەریاوانە خنکاوەکە

نوسینی: گابریێل گارسیا مارکیز

وەرگێڕانی: شێرزاد هەینی

چیرۆکی ئەم بەسەرهاتە

لە(28)ی شوباتی(1955)دا، هەواڵ و دەنگۆی وەرگەڕان و فەوتانی دەریاوانانی پاپۆڕی کالداسی کۆلۆمبی بڵاوبۆوە. پاپۆڕەکە لە کەنداوی ئالاباما لە دەریاو ناوچەی موبیل هەڵقەناو ڕۆیشت بۆ قرتاجە، پاش ڕوودانی کارەساتەکە بە دوو سەعات کالداس گەیشتە قرتاجەو پیاوانی ڕزگارکەر بە دوای ئەم هەشت کەسە گومبووە کەوتنە گەڕان و سوپای ئەمریکیش لە کەناڵی پەنەما هاوشانیان بوو، کەوا بۆ جێبەجێکردنی کاری خێرخوازی گەڕان، پاش چوار ڕۆژ بە

ڕەسمی مردن و خنکاندنی ئەم هەشت کەسە بڵاوکرایەوە. پاش هەفتەیەک لە باکووری کۆلۆمبیا، لویس ئەلیخاندرۆ فیلاسکۆ دەرکەوت، دە ڕۆژ لەسەر تەختەدارێك خۆی گرتبوو، ئەم ماوەیە، بێ ئاو و نان بوە. ئەمەش، گێڕانەوەی بەسەرهاتی خۆیەتی کەوا بۆ ڕۆژنامەی(ئەل ئەسبکتادور دی بۆگۆتا) گێڕابۆوە. گێڕانەوەو نوسینی ئەم داستانە زۆری نەمابوو سەری من بخوات و ناوداری و کارەکەمی لەسەر دانێم.

کۆلۆمبیا، لەژێر سایەی دیکتاتۆریەتی سەربازی ژەنراڵ گوستانو روخاس بینیلا بوو، هەر لەو دەمەدا بوو، خۆپیشاندانی خوێندکارانی پایتەخت بە چەك و ئاگر وەڵامدرایەوە و چەند خوێندکاریش، کە ژمارەیان نەکرا بزانرێت کوژران.

ڕۆژانی یەك شەممە، کۆشکی ژەنراڵ بێزار دەکراو ترسی زۆریان لە جەماوەری تەماشاکەری زۆرانبازی گا هەبوو، دیسان جارێکی تر تەقەیان لەوانیش کردو زۆریان کوشتن .ڕۆژنامەبەرهەڵستکارەکان بەوردی لە بابەتێ دەگەڕان,کەوا ڕووی بۆگەنیو کاری بەدکاریان دەرخەن, من و گویارمو کانو، سەرۆکی ڕۆژنامەکە بوو، هەروەهاخوسیە

سلغار,بەرپرسی پەخشی بوو، هەرسێکمان ڕۆژنامەکەمان دەردەکرد. هەرسێکمان، تەمەنمان سی ساڵان بوو.

کە فیلاسکۆ، سەرکەوت و گەیشتە لامان و ئارەزووی گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەی هەبوو, بەڵام! ئێمە چەندی دەدەینێ و ئەو چەندی پارە دەوێت! کە لە نەخۆشخانە بوو، پاسەوان و دەریاوان و ئاسایشی تایبەت چاودێرییان دەکرد. پێش ئێمەش، ڕۆژنامەنووسێك بە جلی دکتۆری لێیچوبوە ژووریێ و زۆری لێهەڵکڕاندبوو، چەوری تێدا نەبوو. هەروەها بۆ کاری ریکلام و پڕوپاگەندەی بازرگانیش سوودی لێوەرگیرابوو، فێرە پارەیان کردبوو.. بۆ نموونە:

*کارگەی پێڵاوەکەی، زوو خۆی گەیاندبوە لای و سوودی لەو قسەیەی وەرگرتبوو، گوایە ویستویەتی پارچە لاستیقێکی پێڵاوەکەی بخوات، بەڵام! ئەو بۆی نەکراوە، کۆمپانیاکە ئەمەی بە قازانجی خۆی وەرگرتبوو!

*کاتژمێرەکەی دەستی، لەو دە ڕۆژەو لەناو دەریاو لەناو ئاوا هیچی لێنەهاتوەو کاری کردووەو پاش و پێش نەبوەو قازانجی زۆری پێگەیاندووە، بۆ ڕەواندنەوەی تەنیاییەکەی..!

*لە ڕادیۆو تەلەفزیۆندا، کە خەڵاتی ستایشی وەرگرت، وتەیەکی نەتەوەیی خوێندبۆوە.

*وێنەکـەی کرابـوە سـەرەتاو کـۆلاژی چـەندین گـۆرانی و بەرنامە.

*شاژنی جوانیش ماچی ڕوومەتی کردبوو.

ئەمانـە، هـەموویان دەوڵەمەنـدیان کردبـوو، ڕووی لەهـەر دەرگایـەك کردبـێ, کۆشـێ پارەیـان داوەتـێ، بـۆ ئێمـەش، بایـەخی ئـەوتۆی نـەمابوو، هیـچی تـازەی پێنـەبوو و ئێمـەش پارەمـان بـەو شـتانە نـەدەدا. لـە هەمووشـی گـرنگتر ئـەوەبوو، ئەو لە سنووریێك دەرباز نـەدەبوو..!؟ کـە سـەرکەوت، گویـارمو کانو توشی منی کرد و منیش وامزانـی نـارنجۆکێکی دانـراوە وا سەیرم کرد، لام ئاسایی بوو، پیاوێکی بیست ساڵانە، لـە بۆقچیەکی پارەویست، لـە هیـچی تـرو لـە پاڵـەوانی نەتـەوەیی نەدەچـوو!! بــەڵام! گێڕانەوەکــەی و شــێوەی ئاخاوتنەکــەی ســەرنجی ڕاکێــشام، وەك ئــەوەی، گاڵتـــەی بـــە پاڵـــەوانی نەتەوەییەکـەی دەهـات، قـسەی خـۆش و ڕەفتـار شـیرین و گاڵتەچی بوو، دانیشتنەکانمان، بە بیست دانیشتن کۆتـایی هــات، هــەر جــارەی، شــەش کاتــژمێری دەخایانــد، بــە شـــرۆڤەکردن و فێڵبـــازی و ســـوڕانەوەو تـــام و جـــۆش و خۆشـــکردنی باســـەکە، گێڕانـــەوەی بەســـەرهاتەکەم پـــێ تەواوکرد.

ئـــەم گێڕانەوەیـــە بـــە مـــۆری خۆیـــەتی و بـــەناوی منـــەوە بڵاودەبێتەوە، بۆیە جیاوازی هەبوو، لـە دەقـی بەسـەرهاتەکەو زانینی لەلای خوێنەران، هەست دەکەم، ڕاستگۆیی و ناسکی پێوەبوو، هەروەها تەم و درۆو شاراوەیی نەبوو..!

لە هەموو ڕۆژەکاندا، کە قسەمان کرد، خۆشترو بەسودتر ڕۆژی چوارەممان بوو، کـە داوام لـە فیلاسکۆ کـرد، چۆنیەتی هـەڵکردنی گەردەلوولەکـەو تـەوژم و زبرەکـەی باسـبکات.!!! کەچی ئەو بزەیـەکی هاتـێ و وتـی: پێلێنـانم لە ڕاسـتی ئـەم بابەتـە، سەربەسـەر زێـڕ دێنـێ.! گـەردەلوولی چـی..؟! تـەوژمی چـی!؟، بـەپێی ڕاپـۆرتی کەشناسـی لـە کاریبـاو لـە ڕۆژی کارەسـاتەکەدا، ئاووهـەوا ئاسـایی بـوو، ئاسـۆ کـە هـێمن و بێگـەرد، نـە دەریـا هەڵـچوبوو، نـە شـەپۆلی شـێت و هـاریش هـەبوو..! مەسـەلەکە ئـەوەبوو، بارەکـە زۆر قـورس بـوو و توندیش نەبەسترابوو، هۆی فەوتاندنی ئەم هەشت کەسـەش، دەگەڕێتـەوە بـۆ ئـەم هۆیـە. هـەروەها، بارەکـەش قاچـاخبوو هـەڵگرتنی قەدەغـە بـوو، بارەکـەش لـە سـنووری خـۆی زۆرتـر بوو، بۆیە توانای ڕزگارکردنی ئێمەی لا زەحمەت بوو، بارەکـە قاچاخ بوو، شتی وەك تەلەفزیۆن و جلشۆڕو سەلاجە.. بوون. بارکردن و بەستنەکەی فێڵێکی سیاسی و ڕەوشتی بوو.

هـــەتا ڕۆژی چـــوارەمیش، حکومـــەت ڕیپۆرتاژەکـــەی بەدڵبوو! بەڵام کە دەروازەی نهێنیەکان خرانە سەرپشت، زۆر سەغڵەت بوو، بەڵام! دەستەڵاتی نەبوو، ئەگەر نوسینەکەی ڕادەگـرت، مەســـەلەکە گــەورەتر دەبـــوو، بۆیـــە ویـــستی، پاڵەوانەکـە بـە پـارە چـاوپۆش بکـات، بـەڵام سـودی نـەبوو، ئەویش و ئێمـەش سووربوین لەسـەر تـەواوکردنی ڕۆژانەکـە، خەڵکەکـەش، زۆر شـەیدای بـەردەوامی نوسینەکە بـوون و بە جۆرێـك بـۆ تــەواوی زنجـیرە بڵاوکراوەکـە پــەرۆش بــوون و بـەدوای دانـە کۆنەکانـدا دەگـەڕان و ئێمەشـیان هەراسـانکرد. نوســـینەکە، دەنـــگ و هەرایـــەکی زۆری دروســـتکرد. بۆیـــە حکومەت، هەر دەستەڵاتی ئەوەی ما، کەوا بەلاغێکی ڕەسمـی بڵاوکـردەوە، کـەوا نوسـینەکان و قـسەکان، هــەموو درۆن و قاچاغ بارنـەکراوە و کەمتەرخـەمیش نـەکراوە لـە خنکانـدنی هەشت کەسەکە. ئێمەش، بۆ پشت ئەستووری خۆمـان، نـاو و ئەدرەسـی سـواربووەکانی کالـداسمان پەیـداکردو لـەوانیش، شــتی زۆرمــان دەســتکەوت و مارکــەو بــاری جــۆر و چــەندی بارەکــەمان ڕاگەیانـد. هەڕەشــەو چاوسـوورکردنەوەش، یــەك دێری وشەیەکی فیلاسکۆی نەگۆڕی..

لە ئەنجامدا ئەو لە کارەکەی دەرکراو ڕۆژنامەکەی ئێمەش داخـرا. گەرچـی پـاش دوو مـانگ رژێمەکـە گـۆڕاو کەشـەکە

باشتر بوو، بەڵام من هەر سەرگەردان و دەربەدەر بووم، من وا لە پاریس دەژیم و فیلاسکۆش دەنگ و هەواڵی نەما.! دیارە، پاش ماوەیەك ڕۆژنامەنوسێك لە کۆمپانیایەکی هاتوچۆ بینیبووی و دیداری لەگەڵ سازکردبوو، لە وێنەکەی دیاربوو دەستی گەردون شێواندبووی. بەڵام! هەر بەپاڵەوان مابۆوە.

پازدە ساڵ تێپەڕی و ئەم نوسینەی خۆم نەخوێندەوە، زۆریش پەرۆشی بڵاوکردنەوە و چاپی بووم، بەڵام! دەزگاکانی پەخش، ئیمزای پاڵەوانەکەیان لە نوسینەکەی من لا گەورەترو بەنرختر بوو، گەرچی، ئەو بە نوسینەکەی من ناودار بوو، ئەوەش باوەو زۆرجار شتی وا ڕوویداوە، پاڵەوانی نوسەرێك لە نوسەرەکە زۆرتر باسی دەکرێت و نیگاکان لەدوای دەبن و بایەخی پێدەدەن، منیش وام لێهات و ماندووبوونی من و دەربەدەرییەکەم بەرچاو ناگیرێت..! پاڵەوانەکەم بوە خاوەنی نوسین و ئەرکە قورسەکەم.

بەسەرهاتی دەریاوانێکی خنکاو

بەشی یەکەم

-1-

لــە(22)ی شــوباتدا، ئاگادارکراینــەوە کــە بگەڕێینــەوە کۆلۆمبیا. هەشت مانگبوو لە ئەمریکا، لە شاری موبیل لە ئەلباما "کالداس" مابووینەوە. پاپۆڕەکەمان هەندێ کاری چاککردنەوەی ئەلکترۆنیو زەخیرەی چەك و تەقەمەنی دەویست، لەم ماوەیەدا، چاوەڕێی فەرمان و هەواڵ بووین، هیچ کاری ترمان نەبوو, لە ڕۆژانی پشودانا، هەر دەگەڕایین و دەچووینە سینەماکان و لە باڕی بەندەرەکەش ویسکیمان فڕدەکرد و خۆمان سەرخۆش و خەیاڵدەکردو گاڵتەماندەکرد.

لەم ماوەیەدا، لەگەڵ کیژێکی ناوچەکە بوومە هاوڕێ و کەمێ ئیسپانی فێر ببووم و پێکەوە دەچووینە سینەماو

فیلمـــی چـــاکمان دەبینـــی، جارجـــاریش ســـاردەمەنیمان دەخواردەوە و قەت دڵم نەدەشکاند، بە ئینگلیزیو ئیسپانی لـە یـەکتری دەگەیـشتین. هـەمووومان دانەیـەکی نـوێی فیلمـی "گەردەلوولێك لە کایندا"مان بینی. فیلمەکە لـە ژان و ئـازاری سواربووەکانی پاپۆڕێك دەدوێت، کـە شـەپۆلی شێت توشیان دەبێـت، دیمەنەکـە، ژانـەکان لـە هـزرو بیرەوەریمـدا گیرببـوو و لێبونـەوەی زەحمـەتبوو. ژانەکـەی هـەژانێکی بـەهێزی لـە دەروونمـدا دروسـتکردبوو.. منـی ترسـاندبوو، چـونکە دوو سـێ ڕۆژی تـر سـواری کالـداس دەبمـەوە. فیلمەکـە وا منـی ترسـاندبوو، ڕۆژی دوایـی نەهاتمـەدەرێ، هـەرگیز مـن وا لـە دەریـاو سـواربوونی پـاپۆڕ نەترسـاوم، ئـەم فیلمـە جیهـانی دەریـاو سـواربوونی ئـاوی لەپێشـچاومدا ڕەشـکرد. هـەموو ئامۆژگاری و ڕێنمایی مامۆستاکانم لەلا بووە گاڵتە!.

وەنـەبێ,ئەوەنـدە پێـشبینیم بـەهێز بێـت و بـیرم بـۆ ئـەوە چووبێت ئێمەش وامان بەسەردێ. نەمدەزانی! بـەڵام فیلمەکـە زۆری ترسـاندبووم، ئـەوە دوازدە سـاڵە لـە دەریـا کـار دەکـەم، هێنـدەی ئـەمجارە نەترسـاوم، هـەرگیز ئەوەنـدە دڵتـەنگ و پەشێو نەبووم.

سەرکەوتمە سەرەوەو بـە دڵتەنگییـەوە پـاڵم دایـەوە، خـەو نەچـووە چـاوانم، تەماشـای چـل کەسـەکەی سـەرپاپۆڕەکەم

دەکــرد، ئــەوان خــەویان لێکــەوتبوو، هەناســەی قوڵیــان هەڵدەکێشاو پرخــەیان دەهــات، لــە شــیرینی خــەودا بــوون، پرخــەی ئەفــسەری روکــن لــویس رۆنجیفــۆ لــە هــەموویان بــەهێزتربوو، پــاش هەشــت ڕۆژی تــر، لــە جیــاتی ئــەوەی بگەڕێتەوە ئامێزی ژنەکەی، بووە تەرمێك و نقوومی بن دەریا بــوو، بــاری پاپۆڕەکــەمان، هــەمووی ســەلاجەو جلــشۆر و کەرەستەی کارەبایی ترو شتی لەم جۆرە بوون.

بارەکــەمان، جێگــای ترســێ نــەبوو. بــەڵام مــن ترسـابووم، هەر دەمویست خۆم بخافڵێنم و فیلمەکە لەبیر خۆم ببەمەوە، زەحمەت بوو، پێدەکەنیم و باسی سبەینێ و دوای گەڕانەوەم و گەیـشتنەوەم دەکـرد، زۆرتـر سـەغڵەت دەبـووم. لـە بـاڕی بالوکـادا، لەگـەڵ ئەفـسەری روکـن رامـون هێـدیرا بەیەکـەوە پێکمان لەچاوی ئەوە هەڵدا، بەس ئەمجارە رزگارمان بێ، واز لــە کــاری دەریــا بهێــنین، تــەنیا ئــەمجارە دەســتمان لــە خێزانەکـەمان گیربێتــەوە، دوورناکەوینــەوە، تــەنیا ئــەمجارە بگەمـەوە قرتاجـە، دوورناکەومـەوە. خۆمـان توشـی مەترسـی دەریـاو ناخۆشــی ئــەم ژیانــە ناکەینــەوە.. بەســە گیانمــان لەسەردەستە.

بە تەمابووین، بەس سـەروپێکێك بخۆینـەوە، بـەڵام لەگـەڵ کیژە هاوڕێکانمان پێنج شوشەی ویسکیمان هەڵدا، کیـژەکان

کـه زانیـان دەڕۆیـین، بۆمـان گریـان، فرمێـسکە گەرمەکـەیان، زامیان بەسۆتر کردین، لـەوەش زیـاتر سـۆزی مۆسـیقاژەنەکە کە مامبۆو تانگۆیان دەژنی، ئاوازەکانیان لـە ئاوازی خۆمـانی دەکردو دەبوونـە تیر لـە دڵـی بـە زامو سـوتاومانی دەدا., ئـەو هەفتەیە، پارەکان زۆر بوو، سێجار پـارەم وەرگرتبـوو، حـەزم لەسەرفکردن بوو، بە شەرابی چاك زۆر خۆم مەستدەکرد.

زێدە سەرخۆش بووین، لەو کاتانـەدا، پیـاوێکی ئـەمریکی بە ئینگیلزی داوای لە کیژە چاو شینەکەی لای ئێمە کرد، تـا سـەمای لەگـەڵ بکـات. بـە شوشـەو کورسـی و بەدەسـت و بـە هەرشتێ دەستمان گەیشتێ دارکاریمان کرد.

بە چەپڵەڕێزان و شاییەوە، لە(24)یشوباتدا، کالداس لـە دەربەندی موبیل بەڕێکەوت و جوڵایەوە.گەڕاینەوە، بۆ ناوماڵ و منداڵەکانمان، تا بگەڕێینـەوە شار و کوچە و بازاڕەکانمـان، هـەموومان، پارەکانمـان هـەمووی بـەدیاری نایـاب و جـوان دابوو، سەربازی تۆپچی میگێل ئۆرتێگا لـە هەموومان زۆرتـر دیاری کڕیبوو. یەك دۆلاری بـە هـیچ شـتێ نـەدابوو، هـەمووی بە دیاری نایاب دابوو. هەر باسی ماڵەوەی لەسـەر زاری بـوو، پەرۆشـی گەڕانـەوە بـوو، بـەڵام داخـی گـرانم، پـاش هـەفتا سـەعات بـوە تـەرمێك لـەژێر دەریـاو بـوە خـۆراکی ماسـی و گیانەوەری دەریا..

-2-

پێش ئەوەی کالداس بەڕێبکەوێت، بانگدەدرێت، هەرکەسێ بۆ شوێنی خۆی ئەفسەرەکان، گەیشتنە شوێنەکانیان، کە ڕۆیشتین و دوورکەوتینەوە، ڕووناکیەکانی شاری موبیل کز دەبوون و کەمتر دیار دەبوون، لەناو تەمەکە گێژ راوەستابووم و بیرم لە ماریە چاوشینەکەشم نەدەکردەوە، کەسم لەبیر نەبوو. بیرم هەر بۆ لای کەنداوی مەکسیك دەفڕی، چونکە لەو کاتەی ساڵدا بە سام و بەترسە، جیم مارتینیز دیگۆ، تاکە دەستە ئەفسەری دەریایی بوو کە لەم کارەساتەدا بەشدار بوو و فەوتا، زەلامێکی ناقۆڵاو بێدەنگ و کەمدو و زۆر بە چاکە ناویان دەهێنا.

سەرۆکی یەکەم خۆلیۆ ئەمادۆر کارابللۆ، گەنجێکی باڵابەرز و ڕێك بوو، ئەو دوا کەس بوو بۆ شوێنەکەی خۆی خشا و دواجاریش بوو، کە دیتم.. کەس بەقەد سەرۆکی میکانیکی ئەلیاس سابوگول، دڵشاد نەبوو، شەیدای گەڕانەوە بوو حەزی دەکرد، زوو گەشتەکەمان تەواوبێ و بگەڕێتەوە، پیاوێکی کورتەباڵاو چوارشانە بوو،هەر پێدەکەنی و خەندە لە لێوەکانی جیانەدەبۆوە، دەستی خۆم

دەسوتێنم، گەر ساتێك دڵتەنگ و بێزار بووبێت، لە ژیانیدا هەر دڵشاد بووە، لە خۆشی گەیشتنەوەی بە خێزانەکەی و هەر شەش منداڵەکانی، لە خۆشیا هەڵدەپەڕی، ئەوەی خۆشبوو، هێشتا منداڵی شەشەمی نەدیبوو. هێدی هێدی ڕووناکیەکانی موبیل گوم دەبوون، دوێنێ شەو زۆرم خواردبۆوە، بۆیە سەرم دەسوڕا و گێژ بووم، هەستم بە تینوێتی دەکرد.

کە ئاوی دەربەندەکەمان جێهێشت، بانگیان دا بۆ نوستن و بڵاوەکردن، لویس رۆنجیفۆ لێی پرسیم، ها.. گەیشتینە کوێ..؟! وەڵامم دایەوە، ئاوی موبیلمان جێهێشت، ئەو دەریاوانێکی شارەزا بوو، لە شوکو لەدایکببوو، خوێنی ئاوێتە بوو. ئەو ماوەیەی کالداس لە موبیل ڕاوەستابوو، ئەو خەریکی خوێندنی خۆی بوو، بە نیازی تەواوکردنی خوێندنی تۆپهاوێژی بوو لە واشنتۆن، گەنجێکی زیرەك و لێهاتوو بوو، بە ڕەوانی وەك ئیسپانیەکەی بە ئینگلیزی قسەی دەکرد.

هەر لەوێ بە ئەندازیاری مەدەنی وەرگیرابوو و کچێکی خواستبوو، کە کارە تایبەتییەکەی کالداس تەواو بوو، ئەویش گەڕایەوە ناو دەستەکەی، لەگەڵ مندا بووە هاوڕێ و باسی شتی تایبەتی خۆشی بۆ دەکردم، خەمی گەورەی ئەوە

بوو پاش گەیشتنیان ژنەکەی لە ئەمریکاوە بێتە کۆلۆمبیاو بە ژیانی ئێرە ڕازی بێ..!؟ کەوتینە قسە.. هەندێ ئامۆژگاریم کرد ئاگای لەخۆی بێ، لەمێژە بەدەریا سەفەری نەکردووە، بەلام، ئەو گالتەی پێدەهات و بەمنی وت: تۆ ئاگات لەخۆت بێ.. دەریا بڕشێتەوە، من نارشێمەوە..! چونکە من دلنیابووم و حەزدەکەم قسەکانم بێتەدیو ئامۆژگاریەکانم بەفیڕۆ نەچێ, هەر دەم نادەمێ بەبیرم دەهێنایەوە.. ئاگات لە خۆت بێ، نەڕشێیتەوە..!

بەشی دووەم

-1-

خەوم لێکەوتبوو،(26)ی شوبات بوو، بە ئاگایان هێنام، کە لە خەو هەڵسام و بینیم کالداس بە هێمنی سینگی دەریا دەبڕێت و گەیشتوینەتە کەنداوی مەکسیك چوومە سەر پردەکە و تەماشام کرد، هەر دەریاو ئاسمانی شینم لێدیاربوو، بەخۆم دڵی خۆم دایەوە و ویستم خۆم ساردکەمەوە و ترسەکە لەدڵم بڕەوێنمەوە. لەو دەمەدا عەریفی دەریا میگێل ئۆرتیگا، سەرسوڕانی گرتبوو، بیست و چوار سەعات بوو، خۆی پێ ڕانەگیرابوو، شارەزاش بوو، زۆر لەسەرپشتی پاپۆڕان کاری کردبوو، لەسەر پشتی پاپۆڕی گەورەی کۆری ئەمیراڵ بادیلا سەرباز بووەو لە ژیانی ناو پاپۆڕان و دەریا چاك ڕاهاتبوو، نازانم ئەمجارە بۆ وای لێهاتبوو، نیوە مردوو ببوو، بەرزمان کردەوە، هەڵنەدەگیرا، سەری بەرز ڕانەدەگیرا، سەرمان شۆڕکردەوە تا بڕشێتەوە، ڕشانەوە بۆ ئەم دەردە باشە..

ئەگەر بە بیرم بێتەوە لە (26)ی شوباتدا بوو، کەوا رامون هێدیرا پێی ڕاگەیاندم کەوا کار بەڕێکی ناڕوات، کاریب ئاسایی نییە. دەبوایە لە نیوەی شەودا لە کەنداوی مەکسیکدا بەڕێبکەوین، من هەر لە شوێنی خۆمدا ڕاوەستابووم، بیرم لەوە دەکردەوە کەوا لە شەوێکی خۆش و ساماڵ و ئاسمانێکی پڕ ئەستێرە دەگەینە قرتاجەو بە هێواشی کالداس ڕێگای پێشیٚ دەبڕێت بەرەو دەریای ئەنتیل.

دەریاوانی کۆن و زانا، هەردەمێ بیەوێ یەکسەر دەزانیٚ پاپۆڕەکە لەچ ڕۆخ و هێڵێکدایە، منیش زانیم ئێستا لە دەریای کاریبین، تەماشای سەعاتەکەم کرد، بینیم سێ دەقیقە لە ڕۆژێکی تازەداین. لە پاش نیوەی شەوەوە پاپۆڕەکە دەهەژا، ئەگەرنا، بەڕاستی و جوان دەستنیشانی شوێنەکەم دەکرد، لەناکاو لەم خەیاڵەدا بووم، ئاوام لیٚهات.. سەرودڵم تێکچوو و پێشچاوم تاریك داهات و هێڵنجم هاتێ، یەکسەر عەریفەکەم بەبیرهاتەوە.

لە کاتژمێری شەشی بەیانی، کالداس زۆرتر کەوتە هەژان، لویس ڕۆنجیفۆ، کە لەسەر چوارپایەکە پاڵی دابۆوە وتی: کوڕی چاك، لەبەر ئەم لەرزان و هەژانە، وەخت نییە دڵت بێتە دەرێ..؟! ئەو ئەندازیارێکی شارەزابوو، ئینجا من

دڵم دایەوە و وتم: نەخێر..؟! لە وەڵامدا وتی: ڕاست دەکەیت، کالداس، گورگە، هیچی لیَنایەت، لەم دەریایەداو لە جەنگا، پاپۆڕێکی نقووم کرد..! بەڕاستی قسەکانی لویس هێمن و ئارامی پیَبەخشیم، دڵنیایی کردم، کەوا لەسەر ئەم پاپۆڕە کەسیَ زامدار نابیَ و کەسیش ئازاریَ ناخوات.. بەڵام! کە دیمەنی فیلمەکەم بەبیر دەهاتەوە سەغڵەت دەبووم و چۆکم دەشکا..

بە درێژایی ئەم شەوە، دەریا تووڕە و هەڵچوو بوو. هەر بیست و چوار سەعاتم ماوە بگەمەوە مناڵەکانم بە دیداریان شادبم زۆریش دەمێنمەوە و زۆر دوا دەکەوم لە ماری چاوشین، من هەر بۆخۆم شەیدای نوسینی نامەم، ئینجا بۆ ماری بیَ..!؟ لەگەڵ لویس، میگێلمان هەڵگرت، بەستەزمانە، لەوەتی بەڕێکەوتین زادیَ نەچۆتە هەناوی، سەروسیمای گۆڕا، ڕەنگی نەما.! توانای قسەکردنیشی نەما، هەر بە یەکجاری فەوتا. وای لیَهات، لیَی دەترسام، بەستەزمانە، بۆ وا شپرزە بوو.

کالداس، کەوتە سەما، بەرزدەبۆوەو دادەبەزی، گاڤیَ بۆ پێش و گاڤێك بۆ پاش دەچوو، لە سەعات دەی شەوی رۆژی (27)ی شوبات، شوێنەکەم ترسی گەیشتیَ، ئەو پیاوانەی

لەسەر پردەکە بوون، دڵم بۆیان ترسا، لە دوای نیوە شەو بە لویسم وت: دڵت نەهاتە دەرێ..!؟

بەڵام ئەو هیچ نەگۆڕابوو، بە ڕەقی وەڵامی دامەوە:

"پێش ئەوەی دەریا من بشێوێنێ، من ئەو دەشێوێنم".

بەڵام ئەمجارە دەربڕینی رستەکەم وەك جاران گەرم و گوڕ نەبوو. بانگیان کردین، هەموومان بۆ لای ڕاستی پاپۆڕەکە بچین. کە ئەوەم بیست ترسام، بە ڕاستی دڵم شێوا.

بۆم ڕوون بۆوە کەوا کالداسی زەبلاح بۆ لای چەپ دەچێت. ترس لەلایەك و هەموو گیانم تەڕ ببوو، سەرماشم ببوو، لەو کاتانەدا، عەریف میگێلم بەبیرهاتەوە، لەوکاتەی کە نەیدەتوانی سەری بەرزبکاتەوە. کە چاوانی تێکچووبوون، کە ویستی هەڵسێ، سەرو سەرا کەوتە خوارێ، بە چوار دەستە بەرزمان کردەوەو لەسەر نوێنەکەی خۆیدا درێژمان کرد. لێی نزیکبوومەوەو ویستم بە بزەی بهێنم وتم:

"ئەمجارە دوا جارە، واز لە کاری دەریا بهێنین، تەواو..!! تۆ دەڵێی چی..".

لە کاتژمێری چواری رۆژی (28)ی شوباتدا، لە دواوەی پاپۆڕەکەدا، کۆبوینەوە، لە کۆبونەوەکەدا، رامون هێدیرا و سەرۆکی دووەم گویارمۆ روز، ئامادەبوون. ئێمەش شەش کەس بووین. من و هاوڕێکەم تەماشای کۆگەی خەڵووزمان

دەكـرد. بـیرم بـۆ ئـەوە چـوو، كـەوا ئـەمجارە دواجـارە لـەم پـاپۆڕەدا دەسـوڕێمەوە، دواجـارە..! دوا.. لـە كاتـژمێری حـەوتی بـەیانی پاسـەوانێك هـات و منـی گـۆڕی، دیـسان بیرم لـەوە كـردەوە، كـەوا ئیـشەكە، دواجـارە.! هێـشتا هـیچ ڕووی نـەدابوو، بـەڵام! باهـۆزەكـە، بـە تـەوژم و بـەهێز دەبـوو، رامـون هێـدیرا لـە دوایـی كالداسـدا بـو لـویس رۆنجیفـۆ، لـە بنكـەی رزگاری و فریاكەوتن بوو، سەماعەی لە گوێ كردبـوو، میگێـل ئۆرتێگای بەستەزمان لەبەر ژانـی سـەری، گینگڵـی دەخـواردو خـۆی لــە پـەڕۆیــەك لــوول دابــوو، ئــەم دیمەنانــە، دیمــەنی هاوڕێكانم، دوا دیمەن و دواجارە كە بە سەلامەتی دەیـانبینم، زۆری نـەمابوو دەریـای گـەورەو هـار و شـێت قوتیـان بـدات و هەموویان بفەوتێنێ.!

برادەرێـك چـەند پارچـە كـارتۆنێكی كـۆكردەوە، تـا لـە سـەریان بخـەوێت، هەندێكیـشیان چـاویان بڕیبـوە ئاسمـانی شین و جوان، هێدی هێدی باهۆزەكە بە تەوژم تر دەبوو، وای لێهات نوستن و ئارامی نەما.

-2-

لـويس رۆنجيفـۆ، پرسـياری كـاتی لێكـردم، منـيش وەڵامـم دايـەوە، كـەوا سـەعات يـازدەو نيـوی تـەواوە. ببـوە يـەك سـەعات، پاپۆڕەكـەمان هاوكێـشی نـەمابوو، پاپۆڕەكـەم زۆر بـە ناپەسـەند دەهاتــە پێشــچاو، زۆری لێ دەترســام. ديــسان بــە بڵنــدگۆوە هاواريان كرد.

"هەمووتان، بۆ لای راستی پاپۆڕەكە ڕابكەن و كەس لەلای چەپ نـەمێنێ". مـن و هێـديرا. هـەر ماينـەوە و زۆريـش بـيرم لـە عــەريف ئۆرتێگــا دەكــردەوە. ئــەو سەرســوڕانی دەريــای پێــوە نووسابوو، ژانەكەی زۆر بوو، وێك هـاتبۆوە. لـەم خەياڵـەدا بـووم كـە پاپۆڕەكـە خواربۆوە.! وەك بيـەوێت سـەروبن بێـت، هەناسـەم گيرا.! سەرسام, حەپەسام. شـەپۆلی توندو گـەورەی ئـاوی دەريـا بە تورەيی، خـۆی كـردە نـاو پاپۆڕەكـە، بـە يـەكجاری تـەڕ بـووين، وەك ئەوەی تازە لە ئاوا هاتبێتينەتە دەرێ، لە پياوی نـاو ئـاومان دەكرد، هەتا كونی گوێمان پـڕ ئـاو ببـوو، راسـتە گـەر بڵـێم لـويس رۆنجيفۆ مێشكی نـاو كەللـە سەريـشی پـڕ ئـاو ببـوو، بۆيـە بينـيم زۆر تووڕە ببوو، يەكەم جارە وا بە تووڕەييەوە بيبينم.

"هـەی نـەفرەت لێکـراو، هـەی پـاپۆڕی سـەگانی، دەتـەوێت وەرگەڕێیت..! دەتەوێت نەگەڕێیتەوە دۆخی جارانت...".

لە ناکاودا، رامون هێدیرا، هاواری کرد:

گـشت گوریـسەکانی کەلوپـەل و زەخیرەکـان بـەخێرایی بپسێنن.!!

گـشت گوریـسەکان بقـرتێنن و کاڵاکـان شـۆڕکەنەوە بـۆ نـاو ئاو.! با بارمان سووك بێ!

مـن یەکـەم کـەس بـووم، بـەم بڕیـارەم زانـی، کاتـژمێر دەی دەویـست بـۆ دوازدە. بـەکاری ڕۆکردنـی بارەکـە دەڵـێین "مـاڵینی بـار بۆسـوککردن". بۆیـە دەبـێ چـەندین تەلـەفزیۆن و ڕادیـۆ و جلشۆرو بەفرکەر هەبوو، هـەموویان فڕێبدەینـە نـاو دەریـا، دەبێ ئێمەش، دەریاوانەکان، پاشکۆی پاپۆڕەکە چۆڵ بکـەین و روو لـە بنکەی پێشەوە بکەین، ئەگەرنا شەپۆلەکان بە ئاسانی پاپۆڕێکی وا سووك و بێبار دەفڕێنێ.!

پاپۆڕەکـە، بـە نەبـەزیوی و چوسـت ڕێـی دەبـڕی و شـەپۆلەکانیش هاژەیـان دەهـات، هێـدیرا، خـۆی لـە چـارۆگەیەك لـوول دا و پاڵکـەوت، ئاوەکـەش وازی نـەدەهێنا، ئـەمجارە بـە تونـدی شـاڵاوی هێنـا، بـەڵام، ئـەوەمان باشـبوو، چـاك خۆمـان پێـچابۆوە. دەنگـێ هـات، بڕیاریـان دا، گوریـسەکان بپـچڕێنن و خۆمان بە قایشی رزگاربوون ببەستینەوە.

کــە شــەپۆلەکە، رادەوەســتا، بێدەنگییــەکی بەســام خــۆی دەنوانـد و ئاسـۆی بەرامبـەرمان کـپ و بـێ خـشپە دەبـوو، تـەنیا گـوێم لـە چـرکەی کاتژمێرەکـەم دەبـوو، جارجـاریش نیگـام بـۆ لویس رۆنجیفۆ تێدەکرد، کەوا، بەدەستێك بڵندگۆکەی گرتبوو و بە دەستەکەی تری قایشی رزگاربوونی بەدەستەوە بوو.

دە دەقیقـەی تـەواو خـۆم بـە چـرکە چـرکی سـەعاتەکەمەوە خافڵانـد، رامـون هێـدیرام لێ دیـاربوو، وەك بـت راوەســتابوو، نـەدەجوڵا. ویـستم بـزانم، بـە راسـتی وەك بـیرم بـۆی دەچـێت، چارەکە سەعاتێك ماوە بۆ دوازدە، تەماشای سەعاتەکەم کرد، کە جوڵامەوە، زانیم جەستە و دەستم، هەمووی کەوتۆتە نـاو ئاوەکـە , پاپۆڕەکـە چـرکەیەکە بـە هـەواوە راوەسـتاوە، بارەکـەش گـل دەبێتەوە, بۆ ناو ئاو. ئاو گەیشتە گـەردنم، کەوتمـە مەلـەو نقووم بـووم، سـەرم دەرهێنایـەوە، ملـم درێـژ کـرد تـا نـەخنکێم. لـویس رۆنجیفـۆم لێ دیـار بـوو، خـۆی گـیر کردبـوو، دەستیـشم هـەر بـە بڵندگۆکـەوە بـوو. یـەك دوو چـرکە لـەناو ئـاودا مامـەوە ، زۆری نـەمابوو بخنکـێم ئەگـەر سـەرم بـەرز نەکردبایـەوە ئەگـەر هـەوای فێنـك و شـیرینی ئاسـۆی دەریـام هەڵنەمژیبایـە، ئـەوا بێگومـان دەخنکـام. دووبـارە سـەرئاو بوومـەوە. چـاوم لـە سـەندوقێکی بارەکەمان گیرا، لەگەڵ شەپۆلی تووڕەو توند بووم، تەنیا بووم..

-3-

هەر دوو سەد مەتر لە کالداس دوور بووم، کە نقوم بوو، کە لێم گوم بوو! سەرەتا خۆم بە تەنیا لەسەر رووی ئاوەکە دەبینی، تەنیا بووم! پاش گاڤێك. کۆمەڵە سندوق و هەگبەو دەستەی بەستراو لە بارەکە کەوتنە سەر ئاوەکە. بە کەلوپەل و کالاّکاندا دیار بوو. کەوا، پێش گاڤێ، پاپۆڕێك لێرە نقوم بووە! بێجگە لەو شتانە هیچی تر نیشانەی بوونی پاپۆڕێك نەبوو لەسەر ئاوەکە. دەنگی جیم ئامادۆر کاربللوم هاتە گوێ، ئەو سەرۆکی یەکەم بوو، لاوێکی قۆزو رووخۆش بوو، کە ئەوم بینی، یان گوێم لە دەنگی بوو، مەزاجم کرایەوە، هەستم کرد، تەنیا نیم، خەڵکی تریش هەن و ماون و هاوڕێم هەس. دوایی هاواری چەند کەسی تریشم بیست، لە دوورەوە نوزەیان دەهات، هەر ئەوەنە بوو گوێم لێبوو. نزیکترین ئاوەدانی و شار 200 میل دوورە، زۆر دوورە.! کە بیرم لە دووریەکە کردەوە، دڵتەنگ و بێزار دەبووم، بەلاّم پشتم بە سندوقەکانی سەر ئاوەکە قایم بوو، دەهاتنە پێش. دڵم خۆشبوو. کەوا دەتوانن پارێزگاریم بکەن، هەتا دەگەنە

فریـام.. دوایــی دوو بەلــەمم لیٚ بەدیارکــەوت، ســەوڵەکانیان نزیکەی هەفت مەتر لێیان دوور بوو.

گەرچی هـاوار و نـووزەی هاوڕێکانم، دیمـەنی کارەساتی جـەرگبڕ و پرســەدار بـوو، بـەڵام دەرکـەوتنی دوو بەلـەم، لـەم ڕۆژە ڕەشـەدا، بوونـە فریـشتە و فریـام، هیـوام پەیـدا کـرد.! یەکـەمیان، ژێـر بـوو، گـوم بـوو.. کۆشـشم کـرد، تـا ئـەوەی دووەمیـان نقـوم نـەبووە بـە مەلـە خـۆمی بگەیـەنمیٚ، هـەتا ماندوو نەبووم و تاقەتم هەیە.. با بیگەمیٚ. ترسام سندوقەکە جێبهێڵم بۆ بەلەمەکە بڕۆم، ئەویش نقوم بیٚ. دەترسام.! لە دواییـدا بڕیـارم دا بـۆ لای بەلەمەکـە بـچم، بـە سـیٚ دەقیقـە گەیـشتمە لای، هـەر گەیـشتمیٚ و نەگەیـشتمیٚ، لـێم گـوم بـوو، لەبەرچاوان ون بوو.! بەڵام! شـوێنەکەیم دەستنیـشانکردبوو، دەمزانـی دەیدۆزمـەوە، لـە ناکـاو بـۆم بـەرزبۆوە , لـە تەنیـشتم وەك بـوك ڕاوەسـتا، دەسـت بـەجیٚ پـڕم دایـە، بـە سـیٚ هـەنگاو توانیم دەستگیری بکەم، بەلەمێکی سپی و گەورە و چۆڵ لـەم کات و لەم تەنگژەدا دڵت چی دەوێت.. خـۆم هەڵدایـە نـاوی و پڕ بە دڵ و بە شادییەوە وتم، ئۆخەی.!

سـیٚ بـرادەرم لێدەرکـەوتن، هاواریـان دەکـرد، خۆیـان بـە کەلوپەلـە شـپرزەکان گرتبـۆوە، هێـشتا قایـشی ڕزگاربونیـان پێوە مـابوو، هـەر دە مـەترێك لـە مـن دوور بـوون، بەدەسـتیان

شەپەشەپیان دەکردو تاقەتی مەلەوانیان مابوو. منیش بە هەموو هێزمەوە کەوتمە سەوڵدان و بۆیان چووم، هەر چەند تاقەتم هەبوو، سەوڵم لێدەدا، لویس رۆنجیفۆم بینی بەهێوا و بڕواوە باسکە مەلەی دەکردو دەهات، قسەکەم بەبیرهاتەوە، کە دەیووت "من دەریا دەشێوێنم و دەریا ناتوانێ من بشێوێنێ..!"

-4-

هەرسێ برادەرەکانم لێ دیار بوو، هەر یەکێکیان لە قوڵێك بوو، بۆ کامیان بچم! ئەو بڕیارە زەحمەت بوو، بۆ کامیان بچم..!! پێش چەند ساتێك هێدیرای پاڵەوانم لە تەنیشتمەوە پاڵی دابۆوە، ئەدی رۆنجیفۆی هاوڕێم، ئەو لە هەردووکیان باشتر بوو..! ئەو بە بڕوای بەهێزەوە دەهات..بە جەرگبوو،بەجەرگ، .. بۆ لام دەهات، دیاربوو بگاتێ، ئەگەر گەیشتبایە لام دەبووینە دوو کەس. هەرچەندی پێم کرا، کۆششم کرد، بەڵام! بەلەمێکی درێژی دوو مەتری و من ماندوو و ترساو، زەحمەت بوو بتوانم زۆرتر بەرەو لای بڕۆم.. من ماندوو و شەپۆلی گەورەی شێت، زەحمەتە.! بینیم، ئەدواردو کاستێللۆ و خۆلیۆئەمادۆر خۆیان بە ملی یەکترییا شۆڕکردبۆوە، هەرسێ مەتر لە من دوور بوون، گەر کەمێکی تر بۆ پێشەوە هەنگاویان هەبوایە، ئەوا ئەمتوانی سەوڵەکەیان بۆ درێژ بکەم و رایانکێشم, بەڵام! داخی گرانم ئەو شەپۆلەی کالداسی زەبەلاحی گوم کرد. منی لەوان دوورخستەوەو ئەوانی گوم کردو خنکان.! بەڵام لویس رۆنجیفۆ بە هێمنی و ئازایانە هەردەهات.. هەردوو مەتری مابوو بمگاتێ، زۆری نەمابوو سەوڵەکەمی بگاتێ و بانگی کردم، دەنگی ئەو دەهات، هاواری ئەو دەهات، بەڵام وا دەزانم

دەنگی منی نەدەگەیشتێ، کەوتم ناتوانم، تۆ وەرە، کۆششبکە، تۆ وەرە.. تۆ ورەت بەرزکەو کەمێکی تر وەرە پێشەوە وەرە.. دەی وەرە.. تا سەوڵەکەمی ڕەوانە بکەم.. هەتا ئەو خۆی پێ شۆڕ بکاتەوە، بەڵام، شەپۆلەکە، ئەمجارە وای شێواند، کەشەکەی گۆڕا، پێنج مەتر دوور کەوتەوە، هەرچەندی ویستم خۆمی بگەیەنمێ، نەکرا! بەلەمەکە گیربوو و نەجوڵایەوە. ئەوم لێ دیار بوو، دوا هاواریشم گوێ لێ بوو، هەر هاواری دەکرد.

داوای دەکرد، فریای بکەوم. بەڵام شەپۆلەکە و دەریا شێتەکە گومیان کرد، چەندی تەماشام کردو چاوەڕوان بووم و هیوام هەبوو سەر ئاو بکەوێتەوە، کە برادەرەکانم گوم بوون، شتم لەبەرچاوان نەما، بەڵام نەشێوام و چاوەڕێ بووم. بایەکی بەهێز لە کراسەکەی بەرمی دەدا، وەك سەگوەڕ دەنگی دەهات، لەو کاتانەدا بیرم لەوە کردەوە ڕەنگە کالداس نقووم نەبووبێت و ڕەنگە خۆی گرتبێتەوە. خۆ ئەگەر کالداسیش نقووم بووبێت، ئەوا برادەرەکان، بەهۆی شەش بەلەمەکەی ناو کالداس و ئەو چەند بەلەمە بچوکانەی ڕاو و کەلەکی تایبەتی تر، ڕزگاریان بووە، بێ هیواو رەشبین نەبووم، هەر تەنیا نامێنمەوە، زۆر ناخایەنێ، هەواڵیان دەبێ، دەنگیان دەبێ, دوایش، دەگەنە فریامان و پەلمان دەگرن و ڕزگارمان دەکەن، سەعات دوازدەی نیوەڕۆ بوو، تیشکی گەرمی خۆر خۆشیەکی دەبەخشی.

-5-

ئـەو دەمانـەی هاوڕێکـانم لـە ئـازار و چەرمەسـەری و کۆشـش بـوون بـۆ رزگـار بـوون، ئەوەنـدەی قـسەم لەگـەڵ کـردن و پـێش خنکانـدنیان هاواریـان کـرد، ئەوەنـدەی لەگـەڵ نقومبونەکانیانـدا بووم، چەندی سەوڵەکەم بۆیـان رەوانـە دەکـردو سـەوڵەکەم رەپـێش دەکردو لێیان دەچومە پێش و شەپۆلی شێتی تـر هـاتن، ماوەیـەکی زۆر بوو، وامزانی سێ سەعات دەبێ، بەڵام لە راسـتیدا هـەمووی دە دەقیقـە بـوو ، ئـەو هـەموو دیمەنانـە هـاتن و رۆیـشتن، وامزانـی ماوەیەکی درێژەو زۆری نەماوە فریاکەرەکان دەمگـەنێ و دەسـتیان دەرمدەهێنێ، بەڵام دەرچوو، تەنیا دە دەقیقە بوو!

بـیرم لـەوە دەکـردەوە ئەگـەر ئـەوان دواکـەوتن، ئەگـەر سـێ سـەعاتیان پێـچوو، ئەگـەر هـەر ئێـستا نـەهاتن..! هـەرگیز بەرگـە نـاگرم، دلمْ شـەق دەبـات. دەبـێ کـۆڵ بـدەم، خـۆم بفـەوتێنم چـۆن دەکرێ! بێ نـان و بێ ئـاو، ئـەدی گەرماکـە، کەللـەی سـەرم تـەقی.! کلاوەکەشـم لەسـەر نـەمابوو.. ئەویـشم چـوو. هەناسـەیەکم هەڵکێـشاو سـەرم لـە ئاوەکـە هـەڵهێنا، تـا کـەمێك فێـنکم ببێتـەوەو تینوێتیم بشکێ، ئاوەکە سوێر بوو، کـەڵکی ئـەوەی نـەبوو قـومێکی

لێ بخۆمــەوە! هەســتم بــە ژان و برینــێ لــە چــۆکمدا دەکــرد و پانتۆڵەکەشم تەڕو تەسك بوو، بۆیە نەدەکرا و نەدەبوو هەڵیکەم و تەماشای برینەکەی چۆکم بکەم. نەمدەزانی برینەکەم چییە، قوڵە، سەرچیغە یان هەر داماڵیە، رەنگە کە بەربوومەتەوە ئازاری بەرکەوتبێ، یان، لە هەڵگێڕو وەرگێڕی ناو کالداسا ئازارم خواردبێ، هەتا پشوم نەدا و برینەکە سارد نەبۆوە، هەستم پێ نەکرد، خوێنیشی لێنەهات، دیارە هەر بە ئاوە سوێرەکەی دەریایە برژاوەتەوە..

دەمزانی بەچی خۆم بخافڵێنم، بەچی خۆم خەریك بکەم، تا دێن، تا دەگەنە سەرم، هەر هیچیان پێ نەچێ، سێ سەعاتی دەوێت.. بەڵێ.. کەمێك سەیری کاتژمێرەکەی دەستم کرد، ئەنگوستیلەکەی پەنجەم دەسوڕاندو شتم بە بیر خۆم دەهێنایەوە، کە پار لە قرتاجە ئەم ئەنگوستیلەم چەنگ کەوتبوو، ئەدی زنجیرەکەی ملم کە بە سی و پێنج بیزۆس لە دەریاوانێکی خۆمانم وەرگرتبوو، ئەوانەش گاڤێکی تری خافڵاندم، دەستم بۆ گیرفانم برد، کلیلی دۆلابەکەم، هاتە دەست، سێ بلیتی بەریدیشم دۆزیەوە کە دوکاندارێك لە موبیل بۆ یادگار پێشکەشی کردم، گەر ئێستا شووشەیەکم لەلابایە، هەرسێ پلیتەکانم دەهاویشتە ناوی و بە ئاومدا دەدا، ئەوەش جاران دەریاوانی سەرگەردان و بەجێماو تەنیا وایان کردووە، منیش وام دەکرد.!

بەشی چوارەم

-1-

کاتژمێر چواری پاش نیوەڕۆیە و دەریا هێمنە، بێجگە لە رووی دەریاو سنگی ئاسمانی شین هیچی تر بەدی نەدەکرا، هێڵێک، خاڵێک، رووانگەیەکم نەبوو رووی لێبکەم و بۆی بچم، ئەوە دوو سەعاتی تەواوە، من دەڕۆم، بایەکی بەهێز پاڵم دەدات، دەڕۆم، نازانم بەرەو کوێندەرێم دەبات. زۆر خێرا دەڕۆیشتم، خۆ ئەگەر هەموو هێزم بۆ سەوڵ لێدان بەکارهێنابایە، ئەوەندە خێرا نەدەبووم. دەمزانی ئاستەکەم راستە و راست دەڕۆم، بەڵام! ئەوەم نەدەزانی، بۆ کەنار دەڕۆم، یان بۆ قوڵایی دەریا.! دەبێ کەسێ هەبێ بیری بۆ ئەوە بچێت، یان، هەست بکات، مرۆڤێک لە قوڵایی دەریایە و تەنیاو بێ ئاست دەڕوات و روانگەی دیار نییە..!؟!

ئەوە دوو سەعاتە، دەقە دەقە، رووداوی کارەساتەکە دێنمە پێش چاوی خۆم، هەر لە ساتی وەرگەڕانی کالداس و خنکاندنی هاوڕێکانم و تەنیایی خۆم

"دەبێ ئەو هەواڵە نەگەیشتبێتە قرتاجە.!!"

"دەبێ کەی بێن.. یان کەی و چۆن شوێنی ڕووداوەکەو من دەدۆزنەوە؟!" بەم وردە خەیاڵانە، خۆم دەخافڵاند و دڵی خۆم خۆشدەکرد و هیوام لەلا گەڵاڵە دەکرد. سەوڵەکانم کردەوەو لە تەنیشت خۆم دامنان، بە پەرۆشەوە تەماشای ئاسمانم کرد، چاوەڕوانی فڕۆکەی ڕزگارکەر بوم. بەڵام! لێوەکانم بە ئاوی سوێر دەبرژانەوە، سوتانی لێوم خەیاڵەکەی دەپچڕاندم. دلْم گیرابوو، هیچم بۆ نەدەخورا و پێویستم بە خواردن نەبوو، پێویستم بە فڕۆکەی ڕزگارکەر هەبوو. هەر ئەو نیازەم هەبوو، بەو هیوایەوە دەڕۆیشتم و وام دەزانی چەند بڕۆم باشترەو ڕزگارکەرێ دەردەکەوێت. دوگمەکانی کراسەکەم کردەوەو ئامادەم کرد، هەرکە فڕۆکەکە دەرکەوت، زوو زوو لەبەری بکەمەوەو بۆی ڕاوەشێنم، بە چوار دەوری خۆمدا دەمڕوانی، لە کاتژمێر دووی پاش نیوەڕۆ دەنگ و گڤەی ناسازی بایەکە دڵتەنگی کردبووم، لەو ساتانەدا هاوارکردنەکەی لویس ڕۆنجیفۆم بەبیر خۆمدا دەهێنایەوە، کە بانگی دەکردم، بۆ ئەوەی ڕزگاری بکەم، یان دەمووت: ئەوان نەخنکاون و وەك من بەجێنەماون و تەنیانین، هەر کەسەو لەناو ماڵ و مناڵی خۆیەتی، شادمانن و پێدەکەنن، وا منیش

لێــره چــاوەڕێی فڕۆکەیــەك دەکــەم و بمگاتــێو گوریــسە پەیژەیەکم بۆ شۆڕبکاتەوەو بۆی سەرکەوم.

"سەیره! کات دەڕوات و درەنگ داهات و نەهاتن!"

"حەقیانـه! تـا هـەموو کۆدەبنـەوە و سـەرژمێری دەکـەن و بۆیان ئاشکرا دەبێ، کەوا من جێماوم و ئەوەش کاتـژمێرێکی دەوێــت و خــۆ فڕۆکەکــەش نیــو ســەعاتی دەوێــت هــەتا هەڵدەسـتێ و هـەتا دەگاتـێ، هـەردێن و زووش دێـن، بـەڵام! دەبێ من بەرگە بگرم و سەبرم هەبێ.."

"گومـانی تێدا نییـه لـه چوارو نیـوەوە، حـازرن و دەگەنـه سەر سەرم.."

-2-

یەکەم جار دەمووت، زۆر زەحمەتە، من بەتەنیا بتوانم سێ کاتـژمێریش بمێنمـەوە، پێنجـی ئێـوارە، بـوە پێـنج سـەعات، راهـاتم و چاوەڕوانیم لا بـوە ئاسـایی، خـۆر بـەرەو ئـاوابوون دەچوو، خۆر بە رەنگێکی سوور و بە گەورەیی لە بەرامبەرمدا دیـاربوو، "ئێـستا ئاسـانەو چاك دەتـوانم نیـشانی مەڵبەنـدی هاتنی فڕۆکە بکەم". خۆری سوور کەوتە لای چەپم و منـیش تەماشـای بەرامبـەری خـۆم کـردو چـاوەکانم زەقترو گـەورەتر کـردو رازی نـەبووم بـۆ یـەك چـرکەش چـاوەکانم بنـوقێنم، هەرچەندە ئاویشی دەکرد, بەڵام من هەر تەماشـای بەرامبـەرم دەکـرد، بـە کلۆفـەوە و لـەناو تاریکیـدا تـا کاتـژمێری شەشـی ئێــوارە, تەماشــای بەرامبــەری خــۆمم کــرد، لــەدڵی خۆمــدا دەمووت:

"باشـە لـەم ئەنگوستەچـاوە تاریکـەدا، چـۆن فڕۆکـە، مـن دەبینـێ، ئـەدی مـن، چـۆن فڕۆکـە دەبیـنم، زەحمەتـە..!" دڵـی خۆم خۆشدەکرد، بەوەی کەوا فڕۆکە گڵۆپـی سـوورو سـەوزی پێوەیەو بە ئاسـانی و بـەخێرایی دەیبیـنم، بـەرەو پـیرم دێـت..

کە رەنگی ئاسمان سوورتر هەڵگەڕا، کە بووە پەمەییەکی تۆخ، دڵشاد بووم..! هەر لەبەرخۆمەوە وتم:

"ئێستا کاتەکە باشەو چاك و جوان دەستنیشانی فڕۆکەم پێدەکرێت". کە یەکەم ئەستێرە دەرکەوت، وامزانی، ئەستێرەکە وتی، ئەوا شەو داهات!

کەمێ تاریك داهات، چاوچاوی نەدەدیت. دەستی خۆم لێ دیار نەبوو.! زۆر بێزارو پەست بووم، کە ڕۆژ بوەوە، وا دڵتەنگ و پەشێوکاو نەبووم تاسابووم، گەر ئاوی ژێر بەلەمەکەم نەجولاَبایە، هەستم نەدەکرد سواری هیچ بوویمە.! دەترسام، لە ژیانما ئەوەندە نەترساوم، سەرسام ببووم، هەستم بە تەنیاییەکی ئەفسوناوی و چۆڵی کرد. دووبارە ویستم بە کاتژمێرەکەی دەستم خۆم خەریك بکەم، دەی دەویست بۆ حەوت، ماوەیەك رابورد، وام هەستدەکرد، سێ سەعاتە, بەلاَم کە تەماشای دەستم کرد و دیقەتم دایە سەعاتەکەم، بینیم، هەر پێنج دەقیقەیە. میلی کاتژمێرەکەم لەسەر ژمارەی حەوت وەستا، خەنی بووم، ئۆخەی، خۆ گەیشتە حەوت.! ئێستا خۆر سیوارەی دەدات و بەیانی دەبێتەوە، فڕۆکەکان بەهەشتاویی بۆم دێن، بە پەلەن و چاوەڕێن، ڕۆژ ببێتەوە..! بەلاَم کە سەرم هەڵبڕی، بەیانی چی! ئاسمان سینگی مشت ئەستێرەی پرشنگدارەو تازە، ئێوارەیە..!

لەسەرمان وێکهاتبومەوە، گەرچی بایەکی ساردی دەهات، جلەکانیشم هەموویان تەڕبوون، هەرکەسێ سواری بەلەم بێ، پێی خۆشبێ و پێی ناخۆشبێ، هەر تەڕ دەبێ، بەڵام وەك سەبەتەیەکە لەسەر ئاو. دەلەنگێ، هاتوچۆ دەکات، بە قولایی مەترونیوێك چووبوە ناو ئاوە شیرتێنەکەوە. ئێمە چل خوێندکاری دەریاوان بووین، دەرسمان دەخوێندو نموونەیەکی بچوکی بەلەممان لە پێش بوو، بڕبڕەیەکی تیژو پارێزەری لە ژێرەوە بوو، باشبوو، ئەوەم بەبیرهاتەوە، بەوە دڵم کەمێ ئەهوەن بوّوە، ترسی ئەوەم نەما، کەوا گیانەوەرێکی زەبەلاحی ژێر ئاو بتوانێ توخنی بکەوێت. دیارە کەوا مامۆستاکەم، ئەو بیردۆزو راستیەی لە گیرفانی خۆی دەرنەهێنابوو، بەڵکو دیاربوو، کەوا تاقیکردنەوەی لەسەر کراوەو بە ئەزموون سەلمێندراوە، هەروەها، زۆرم بەبیردەهاتەوە، ئیمڕۆ سوودیان زۆر بوو، ئەوان دەیانووت، مرۆڤی ناو دەریاو لەسەرپشت بەلەم، نابێ لەسەر رۆخی بەلەم دانیشێت، نابێ! ئەگەرنا توشی چەرمەسەری و پەلامار دەدرێ، هەروەها گشت گیانیشی تەڕدەبێ، ئەگەر ئەوەشم نەزانیبایە، خۆ من ترساو و تەنیاو دڵسوار، چۆن دەوێرم، وا دانیشم..!!

قەت نەمزانیبوو، لە ئاسماناو بە شەوا، ئەستێرە ئەوەندە زۆرن.! ئەستێرەکان وێنەکانیان لەسەر رووی دەریاکەدا دەردەچوو، زۆربوون! بستێك نەمابوو وێنەی ئەستێرەی لێ نەبێ.. ئای کە ئەستێرە زۆرن، لەسەر رووی دەریا دیارن و دەجریوێنن.

ئێواران، لەگەڵ رامون هێدیرای هاوڕێدا، بە بالوورەو وتنی گۆرانی و ئاوازی گیتارەوە تەماشای ئەستێرانمان دەکرد. لەسەر رۆخی پردی مانگا دادەنیشتین، هێشتا تیشکی هەتاو دەرنەکەوتبوو، تەماشای ئەستێرەکانمان دەکرد، دەچووینە لای سیرو دیلایوبا، لەوێ ئەستێرەکان جوانتر دیار بوون، تا خۆر هەڵدەهات.. بڕوا دەکەم خەڵکێکی زۆر ئێستا تەماشای ئاسمان دەکەن و چاویان بە ئەستێرەکان بەندە، وەك من تەماشا دەکەن.. وەك من.. بەم خەیاڵە! دڵم قیچێك کرایەوە.. کەیفم ساز بۆوە.. خەڵك هەن، وەك من چاویان لە ئاسمانە و سەیر دەکەن!

شەوی یەکەمم بە ناخۆشی ڕابوارد، هیچ نەبوو پێوەی بخافڵێم، رۆژەکەش، کاتی ترس بوون لە گیانەوەرو مەراق خواردن لە سەیرکردنی کاتژمێرەکەی دەستم، لە داخانە، زۆری نەمابوو، سەعاتەکەم لەدەست بکەمەوەو فڕێی بدەمە ناو ئاوەکە، ئەو سەعاتەشم نەویست، سەدقات خۆشترە لە

سەیرکردنی کات و چاوەڕوانی. ئەگەر واش نەکەم، با لەدەستی بکەمەوەو لە گیرفانی پانتۆڵەکەمی ببەستم و لە کۆڵم ببێتەوە, بەڵام! دوودڵ بووم، ئەوەشیانم نەکرد، بەهەمان شێوەی دوێنێ نیوەڕۆ، دەقیقە، دەقیقە، تەماشای کات و میلەکانیم دەکرد. قورگم پڕ ببوو لە گریان، هەتا نیوەی شەویش، خەوم نەهات، نیازی خەوتنم هەر نەبوو. سەرەتا، تەماشای ئاسمانم دەکردو وڕکم لەوە گرتبوو، فڕۆکەیەك بێتە فریام و بەرزم بکاتەوە، وا ئێستا ئەوەشی هاتە سەر، چاوەڕوانی پاپۆڕێ بووم، تەماشای ئاسۆی دوورم دەکردو بە تەمای دەرکەوتنی رووناکی پاپۆڕێ بووم، چاوێك لە ئاسمان و چاوێك لە ئاسۆی بەرینی دەریا. سەرما زۆرتر کاری تێکردم. هەر دەهات ژانی چۆکیشم زۆرتر دەبوو، بەڵام، ئەوەم چاك دەزانی، کەوا، سەرما ترس و ژان و تەنیایی و چاوەڕوانی، هەموویان دەچنەوەماڵی خۆیان، ئەگەر چرای پاپۆڕێك دەرکەوێت، وەی ئەگەر دەهات، هاوارێکم دەکرد، دونیام بە ئاگا دەهێنا.. پاپۆڕم دەهێناو دەهات..!!

-3-

کـازیوه، زوو دەرنەدەکـەوت، شـەوم لـە ڕۆژ بـە درێـژتر دەزانـی! وەك ڕۆژانـی چـاوەڕوانیم، لەسـەر ڕۆخـی بەلەمەکـە ڕۆنیشتم، بەهزری من، ئەم شەوە، لە دوازدە کاتژمێر درێژتر بوو، دەبێ ئەم شەوەش لە شەوەکەی تر درێژتر بێت.!؟ بێ وەسـتان، بەلەمەکـەم دەڕۆیـشت, بـەڵام! چـۆن بـزانم، چـەند ڕۆیـشتووم، چـەندم بڕیبـوو، خـۆ هیـچم نەهاتـەپێش، هیـچم لێـدیار نییـە! نیـشانەیەك، بۆیـە وام هەسـت دەکـرد، هـەر لـە شوێنی خۆمم و یەك سانتیمەتر نەجوڵاوم.

کاتـژمێر حـەوتی بەیانییـە. کـاتی ڕازاندنـەوەی مێـزی نـان خواردنی بەیانییە، سەرمێز پڕە لە هێلکەو پەنیرو نان و سێو و گۆشت، هەموویان ریزکراون، لیکاوم هاتـە خـوارێ، هەستم بە برسیەتی کرد و خواردنم بەبیر هاتەوە.

بۆ ئەوەی نەوسەکەم بڕەوێتەوەو خواردنم لەبیر بچێتەوە، سـەرم لـە ئـاوە سـوێرەکە هـەڵێنا، سـەرما تەزانـدمی. لەبەرخۆمەوە، وەك وڕێنەبکەم. دەمووت: "بڵێ، هەی گەوج و نـەفام , گێلێکـی وەك مـن، بـۆ لەگـەڵ رامـون هێـدیرا کـشامەوە

دواوه، خـۆ کـارێکم پـێ ڕانەسـپێردرابوو؟! بۆچـی کـشامەوە پشتەوەی پاپۆڕەکە؟!

بە خۆڕایی و بێ مەبەست چووم، خۆم تێهەڵقورتاند، هەر بەگەڵی کەوتم، بڵی بۆ وەك بەردێك لە ئەرزەکە نەدەچەقیم! بۆ جوڵام! ئێستا وەك ئەو رزگارم دەبوو، توشی ئەم ڕۆژە ڕەشە نەدەهاتم، ئەوەش بەدبەختی خۆمە!؟"

زیاتر دڵتەنگ و تەنگەنەفەس دەبووم، دیسان بە نیازی ئەوەی کۆتی ئەم خەیاڵە بەرم بدات و وازم لێ بهێنێ، تەماشای سەعاتی دەستم کرد، هێورو شادمان و دڵگەش بووم، چونکە زوو بوە سەعات یازدەو نیو. باواز لە کاتژمێرو نیوەڕۆ بهێنم.!

"دەبێ ئێستا بزانن من دیارنیم، باشە، بۆ نانێرنە دوام، بۆچی لە دواما ناگەڕێن..؟! تاوانی خۆم بوو، لە کالداس دابڕام. بۆچی توشی ئەم بەلەمە بووم، ئەگەر وەك هاوڕێکانم خۆم گیرکردبایە، ئێستا ساغ و سەلامەت دەگەڕامەوە..!!".

لە دوورەوە خاڵێکی ڕەش و بچوك، بەقەد دەنکە نیسکێ دیاربوو، هەڵسامەوە سەرپێ، چاوەکانم بۆی بەندکرد. ئەوەندەم تەماشاکرد، هەتا ڕێشکە و پێشکەی کرد، چاوەکانم ئاویان کرد. بازنەی رەنگاوڕەنگ لەپێش چاوانم دروستبوون. دوایی زانیم فڕۆکەیە. بۆیە کراسەکەم ئامادەکرد، کە نزیك کەوتەوە بۆی ڕادەوەشێنم.!

بەشی پێنجەم
-1-

پێنج دەقیقەی تەواو کراسەکەی دەستم ڕاوەشاند، هەمووی بەفیڕۆ چوو، ڕەنج و هیوام بە فیڕۆ چوو..! نە فڕۆکە منی دیت، نە بۆ رزگارکردن و هەڵگرتنەوەی من هاتبوو. تێگەیشتم، زۆرم لێ دوورە! هەر بەسەر مندا ڕانەبورد و زۆریش بەرز بوو، بڕوام دەکرد، ئەگەر بەسەر مندا هاتبایە منی هەر دەدیت، هەر چاوم لێی بڕی و هەر تەماشام کردو هەر لەگەڵیا بووم هەتا وەك جاری یەکەم، بوە خاڵێکی ڕەش، هەتا بوە دەنکە نیسکێ..!

پاش کەمێکی تر، پشتم تێکرد، حەزمکرد، سینگم گەرم دابێت، هەتا سیەکانم ئازاریان بەرنەکەوێت.. کراسە تەڕەکەم، بە چاوەکانمدا دا، نەك بۆ خەوتن، ئەوەی بیرم لێی نەدەکردەوە نوستن بوو.! زۆر تینووم بوو، بێزاری کردم، قوڕگم وشك بوو، ناچار پەنام بردە بەر ئاوی سوێری دەریا، بۆ خواردنەوە! دەمزانی بۆ تەندروستیم خراپە، بۆیە وتم،

هەردوو قومێ دەخۆمەوە، لە ناکاو بە دیتنی فڕۆکەیەکی تر، ئاوخواردنەوەکەم لە بیرچووەوە، تینوێتیم شکا.

هەر بە پەلە، کراسەکەم بۆی ڕاوەشاندو بالاّی خۆم بەرزتر ڕادەگرت و بە هێزەوە، قۆڵم دەهەژاند, بەلاّم! داخی گرانم، ئەو فڕۆکەیەش ڕۆیشت و منی سەرگەردان تر جێهێشت.!

پەشێو و بە دۆشداماوی دانیشتم، ئاوڕێکم لە دەوروبەری خۆم دایەوە، دیسان، فڕۆکەیەکی تر، هات، دەرکەوت، بەلاّم ئەمجارە، هیوای زۆری پێبوو، نەوی بوو، جارجار، راست دەفڕی و دوایی خۆی دەهاویشتە سەر تەنیشت، کە وام دیت، دڵم بوە ئاوێنە، بێگەرد، جوان بوو، گومانم نەما، کەوا ئەمەیان، لە من دەگەڕێت، بەتایبەتی بۆ من هاتووە.! بەلاّم داخی زۆر گرانم، ئەویش وەك ئەوانی تر ڕۆیشت. کە ڕۆیشت، بیرم لەوە کردەوە، دەبێ وشکانی چەند لە من دووربێ، زۆرم مابێ، ئەوەیانم بۆ روون نەبۆوە.

خەمم زۆر بوو، زۆر دیاردە هەراسانی کردبووم، تیشکی خۆری گەرم! تینوێتی! برسیەتی! نەخەوتن و بێداری مەراق و ڕەشبینی! ئەدی داخبونی پشتم، پشتم یەك پارچە ببوە پۆرگ، پۆرگی گەورەی زۆری لێهاتبوو، خەمی هەرە گەورەش هاتنی ئەو فڕۆکانە بوون، کە بۆ من دەهاتن و منیان نەدەدۆزیەوە و ڕاستە و ڕاست دەگەڕانەوە.

کات سی و پێنج دەقیقەی دەویست بۆ دوازدەی نیوەڕۆ، کە دەنگی فڕۆکەیەکی تر هات، ئەویش زۆر نەوی بوو، تا دەهات، نزیکتر دەبۆوە، نەوی تر دەبۆوە، فڕۆکەوانەکە و پیاوەکەی تەنیشتیم بەجوانی لێ دیار بوو، هەردووکیانم بینی، پیاوەکە، چاویلکەیەکی رەشی لەچاودا بوو، نوسینی بنی فڕۆکەکەم جوان خوێندەوە. دیاربوو، تایبەتە بە پاسەوانی و بەرژەوەندی کەنداو، نەوی بوو, بەرزبۆوە و ڕۆیشت..! بەڵام، نائومێد نەبووم، گومانم نەمابوو، کەوا منیان دیوە و دەگەڕێنەوە. تەواو دەگەڕێنەوە..

-2-

پاش پێنج دەقیقە، فڕۆکەکە گەڕایەوە، بەهەمان بەرزی بۆم هات، لەسەر باڵی چەپی بوو، ئەمجارە، بە ئاسانی فڕۆکەوانەکەم بینی، بینیم چاوانی دەگێڕا. کراسەکەم، بە پانایی دەریا ڕانەوەشاند، ئەمجارە بۆی هەڵسامەوەو لە دڵەوە سوپاس و ستایشم بۆ نارد، سوپاسم کرد، وتم ئۆخەی خۆ رزگارم بوو، ئافەرین کە منی دۆزیەوەو فریام کەوت. هەردەهات خۆی نەوی دەکرد تا نزیکی ئاوەکە بۆوە، ڕاستە و ڕاست لەسەر هێڵێکی ڕاست ڕۆیشت، وا ڕۆیشت وەك بیەوێت بنیشێت، ئینجا تەنگاوبووم، کەوتمە سەوڵدان بۆ ئەو شوێنەی ئەو لێی دەنیشێتەوە، ڕۆیشتم، نەوی بۆوە و من ڕۆیشتم.. بەڵام! ئەو نەوی دەبۆوەو منیش بۆی دەچوم.! پاش کەمێك، بەرزبۆوەو سوڕایەوەو بەسەر سەرمدا ڕەتبوو، هەر ئەوەندەم لە دەست هات، کەوا کراسەکەمی بە توندی بۆ ڕاوەشێنم، من کراسم بۆ ڕاوەشاند، بەڵام! ئەو هەڵسایەوەو بەرزبۆوەو تێیتەقاندو ڕۆیشت. وا تێگەیشتم، کەوا منی دیوە، گەر منی نەدیبایە، ئەوا سکی بە ئاوەکەوە نەدەناو نەوی نەدەبۆوە، دووجاریش بەسەرمدا ڕەتبوو.. منی دیوە،

بۆیــه شــادمان و دڵخــۆش بــووم، چــاوەڕێ بوومــەوە. یــەك کاتژمێر چاوەڕێم کرد، ڕاسته هێڵی قرتاجەم بۆ دیارکەوت، بەڵام دیاربوو فڕینی ئەو فڕۆکەیە بۆ شاری باناما بوو، بۆیە منیش بۆ پێشەوە ڕۆیشتم، تا بگەمە کەناری تولو ئەوەش یەك کاتژمێر دەخایەنێ..!

لەســەر ئــەو شــەکەتی و هیلاکیــە، ڕۆیــشتم، تــا پێنجــی ئێوارە ڕۆیشتم، هیچم بە هیچ نەکردو نەگەیشتمە کەنار..! خــۆر بــەرەو ئــاوابوون دەچــوو، بــەڵام، مــن بــێ هیــوا نــەبووم! قــورگ وشــك و دڵتــەنگ و بێــزار.. هــەر ئەوەنــدەم زانــی بــە هەژانێك، کەوتمە ناو بەلەمەکە. کە چاوم گێڕاو تاقیبم کرد بینیم ئیشی ماسیەکی گەورەیە "شاك" ئەو خۆی لێدابووم، دیــاربوو بــەدوای نێــچیرێکی وەك مــن دەگــەڕا.. لــە نێــچیرێ دەگەڕا..

-3-

ئـەوە بـوە، سـی کاتـژمێری تـەواو، مـن بـە تـەنیام، یـەك گیانـەوەرم بینـی، ئـەویش شـاکێکی زەبـەلاح و گـەورە بـوو، کلکـی سـەوز، وەك گـەڵای دار، لـە مێـژ بـوو، دەمزانـی ئـەم ماسـیانە، نابـەدو بەدفەسـاڵن.! تـاریکی، ماسـیەکانی تـری شـاردەوە، ئەگـەرنا زۆرم لێ خـڕ دەبوونـەوە، هـەر شـڵپ و هۆڕیـان دەهـات. بۆ ڕۆژانـی سێیەم و چوارەم.. ڕۆژانـی تـر، فێربـووم، کـەوا ماسـی شـاك، پـاش پێنجـی ئێـوارە لـە نێـچیر دەگەڕێت، فێربووم، کە شەو داهات، نامێنێ و دەڕوات..

ئێـواران، پـێش ڕۆیـشتنەوەی ماسـیەکان، ڕووی دەریـا، وەك مێرگ و چەپکە گوڵ جوان دەبوو، ماسی هێلدار و ماسی سپی و سەوز و سور، ماسی وردو ماسـی گـەورەتر، هـەروەها گـۆمی خـوێنی ماسـی قوربـانی لەلایـەن ماسـی گـەورەتر و بـە دەسـتەڵات، هـەموویان، ڕووی دەریایـان ڕەنگـین دەکـرد.. دیمەنی زۆر پەیدا دەبوون، کە ماسیەك دەخـورا، کـە هـەناوی یەکێك بـەرەڵا دەکرا- چەندەها وردە ماسـی لـە وردەواڵـەکان و پاشماوەکان بازنەیان دەبەست و ریز دەبوون..

شەوی دووەمم، بە شەوی برسیەتی و تینویەتی و بێ هێوا، ناودەبەم. بڕواشم بە رزگاربون هەر نەما. هیوا نەما، بێجگە لەوەی خۆم ماندوو بکەم و سەوڵ لێدەم و بڕۆم.. جەرگی درێژو پانی دەریا ببڕم.. دەبێ بڕۆم تا دەگەمە وشکانی. تا نیوەی شەو رۆیشتم، رووم لە ئاسمانی پڕ ئەستێرەی جوان کردو بۆنی دەریاشم لاخۆشبوو,لەگەڵ ئەستێرەو بۆنی دەریا,ڕۆیشتم سەوڵم لێدا,سەوڵەکان لەناو دەستمدا ڕاوەستانیان نەبوو، خۆ شەوی پێش دەرچوونمان نەخەوتبوم، ئەو دوو شەوەیش، خەو نەچۆتە چاوانم و پشوم نەداوە، سەرەڕای ئەوەش، هەر دەڕۆم و بێ راوەستان دەڕۆم.

دوو کاتژمێر، پاش نیوەی شەو، زۆر هیلاك بووم، سەوڵەکانم داناو سەرم بەسەریان کردو ویستم بخەوم، بەڵام، هاواری (جیم)م لە مێشکا زرنگایەوە، ئەو ئێستا بۆ خۆی رزگاربوەو لەماڵەوە لە شیرینی خەودایە، یان لەسەر مێزێك رازاوەو بە زەوقەوە دانیشتووە..! کەمێك خەو چوە چاوانم، بەڵام هەر لەگەڵ (جیم)دا بووم. لەو خەوەدا، ئاخاوتنەکەی ئەوم بەبیر دەهاتەوە، هەر لەو خەوەدا، کارەساتەکەم، بەبیردەهاتەوە، چۆن وەرگەڕایین..! بۆیە لەم خەوە، ڕاچڵەکیم، وا راچڵەکیم زۆری نەمابوو بکەومە ناو ئاوەکە، چاك بوو خۆم پێڕاگیرا..

وا بـــەبیرم هاتـــەوە، وا هاتمـــەوە هـــۆش، جیمـــی هـــاوڕێم کاسکێتێکی پڕ بە سەری لەسەر بوو، لە پێشەوەی نوسرابوو A.R.C. CALDAS. خەوم لێ نەکەوتبوو، خەونیشم نـەدیبوو، بـەڵام هۆشـم لـەلای خـۆم نـەبوو، گـوێم لـە گڤـەی بـاو شـڵپ و هـۆڕی ئـاویش نـەبوو، پرسـیارێك کـرا، تینوتـە، حـەز بـە خواردنەوەی جامێ ئاو دەکەیت. برسیتە، پێویستت بە خواردن هەیە..؟ گوێم لێبوو، وایان پرسیار کرد و منـیش وەڵامم دایەوە، نەخێر پێویست ناکات، زۆرمان نەماوە بگەینە کـەنار و هـەر چـاوم بەقرتاجـە بکـەوێت، تێـر دەبم، تینـوێتیم دەشکێ. کە بە خۆ هاتمەوە، کە هۆشیار بومەوە، زانیم نە من لەگەڵ جیمیم و نە جیمیش نزیکمە. دیارە گـەوج و شـێواوم، تەنیام و کەسم لە نزیك نییە، بێجگە لـە تیشکی خـۆر، هیـچی ترم لا دیار نییەو ئەوەش دەزانم رۆژەکە سێ شەممەیە.

بەشی شەشەم

-1-

ڕۆژانــی مانــەوەم، بــە کارەســات و نیــشان و بەســەرهاتی دیــار، نــاودەبرد، ڕۆژی یەکــەم، بــە ڕۆژی کارەســاتەکە. ڕۆژی دووەم بە ڕۆژی فڕۆکەکان، ڕۆژی سێیەم بە ڕۆژی نائومێدی و ڕەشبینی و بێ کارەسات، ناونـابوو! بەلەمەکـەم، بـە هەوەسـی با دەڕۆیشت، با دەیهاژۆت، خۆم هێزو شەنگم لەبەر نەمابوو، لە هەمووی ناخۆشتر، هێڵی فڕۆکەکانم لێ بزر ببوو، لەبەر ئەو تەم و تاریکیەی ئەو بەیانییە، ئاسۆم لێ لێڵ ببوو، نەمدەزانی، بەلەمەکـەم، بـۆ پـێش دەڕوات، یـان بـۆ دواوە، دەڕوات. مـاڵی دەریـام کـاولکرد، هـەموو خـاڵ و شـوێنێکی بەیـەك دەچـێت، هەرچـەندێ بڕۆیـت و بگەڕێیتـەوە و بجولێیتـەوە، وا دەزانـی یــەك بــست نەگــەڕاویت، وا دەزانــی لــە شــوێنی خۆتــدا دەخولێیتەوە.

هەروەها، ڕۆژی سێیەم، بە سوڕانی بەلەمەکەم و نەزانینی رووانگەی ڕۆیشتنم ناونا، لە نیوەڕۆدا، بڕیـارم دا، تەوافەکـەم

بکەم بە ڕێنیشاندەرم. بەهۆی ئەوەوە، بزانم دەکشێمەوە، یان دەچـمە پـێش، سـەوڵەکانم لـەو بەسـت. کلیلـی گیرفـانی پانتۆڵەکەمم دەرهێنا، تا ڕۆژانی مانەوەمی لەسەر بەلەمەکەم پـێ هەڵکـەنم، ڕۆخـی بەلەمەکـەم بکەمـە، ڕۆژژمێـر. بـۆ ڕۆژی(28)هێڵێـك ڕاکێـشم، هێڵێکـیش بـۆ ڕۆژی (29) لێـرە پـەکم کـەوت، ڕەق ڕاوەسـتام، ئـەم مانگـە،(29)ڕۆژە، یـان (30)ڕۆژە، مانگی شوبات چەند ڕۆژە، ئەم مانگە چەندە..!؟ ئەمەیان مێشکی ئاڵۆز کردم، بیرم کردەوە.! ئەم بەروارەش وەك هاتنی سبەینێ، کە چۆن هێڵی ڕۆیشتنم لێ ببوە گرێ، ئـەوەش وای لێهـات.! ویـستم مـشوەش نـەبم.! دوایـی بـیرم کردەوە، ئەمەیان، کەی گرنگە! کەی کێشەی منە، دوایی من ئەوەیانم بۆ چییە! من تەنیا ئەوەم بەسە چەند ڕۆژ دەمێنمەوە. ژمـاردن!! ژمـاردنی چـی..!؟ کـێ دەڵـێ مـن جـارێکی تـر، دەگەمەوە ئاوەدانی، منی سەرگەردان و لێقەوماو، کێ دەڵێ ئیـشم بـەوە هەیـە، خـۆ مـن ناگەمـەوە، نـاو خـزم و کـەس و ئـاوەدانی، تـا بۆیـان بگێڕمـەوە.. تـا ئـەو کاتـەش، نـە نـانم خواردووەو نە ئاو.! تیشکی گەرمی خۆریش پێستی پشتمی کردبـوە کۆمـەڵێك پـۆرگی بـەژان و ئـازارم دەدەن، هــەموو کێشەکان بەلایەك، ژانی ئەو پۆرگ و پنگانە بەلایەك.

دیسان ئامۆژگاری مامۆستاکانم بەبیر هاتەوە، سنگتان مەدەنە بەر تیشکی گەرمی خۆر. ئەوەش سەغڵەتی کردم و ترسام. کراسەکەم لەبەرکردەوەو لە کەمەرم بەست، کە کراسەکەم بەر پۆرگەکانی پشتم دەکەوت، دەزورانەوە، ژانیان زۆرتر دەبوو، بۆیە پشتم رووت کرد. بوو بە چوار رۆژ، لەیەك قومە ئاوی سوێری دەریا، ئەویش تینویەتی نەشکاندبووم، بەڵکو کەمێ تامەزرۆی کەم کردبومەوە، هیچی ترم بە قورگا شۆڕ نەببۆوە. بۆیە شەیدای ئاوی خواردنەوەم لا دروستبوو.

داخی گرانم. دیسان کاتژمێر بوە، پێنجی ئێوارە! دیسان بۆ ماسی شاك، زۆر سەیرە، عەقڵم وەختە بتەقێ! بڵێ، تۆی ماسی و لەناو قوڵایی دەریا، چۆن دەزانی کاتژمێر پێنجی ئێوارەیەو دێیتە دەرێ..!

حەزم لێدەکات، هەر کاتژمێر ببێتە، پێنجی ئێوارە لێم پەیدا دەبێ، ژوانی ئێوارانی لەگەڵ منا هەیە..! دیارە، رۆژێ دوا ناکەوێت..!

مامۆستاکانمان، لە دەرسا دەیانووت، ماسی شاك کەم بینایەو هەست بە هیچ رەنگێ ناکات. تەنیا ڕەنگی سپی دەبینێ. تەنیا بۆ ئەم ڕەنگە مل دەنێ‌و دێت.. لە بەدبەختی مندا، بەلەمەکەم سپی بوو، سپی و بریقەداریش بوو باش بوو، سەعاتەکەی دەستم سپی نەبوو، ئەگەرنا لەترسی گیانی

خۆم فڕێم دەدایە ناو ئاوەکە و ڕزگارم دەبوو، ئەو سەعاتەشم نەدەویست.. کە ماسی شاك پەیدا دەبوو، پڕی دەدایە، ماسی بچوك و زامداری دەکردو دەریای دەکردە گۆمی خوێن، چواردەورم، دەبوە خوێن، منیش، لەم دیمەنە دەترسام! دەشڵەژام، کە سەعات دەبوە، پێنجی ئێوارە، سەوڵەکەم بۆ خۆپاراستن ئامادە دەکرد. ئەم شەویش، سەوڵەکەم هاویشتبوە بن سەرم، بۆ نوستن بەڵام! هاوڕێم، ئەزیزم "جیم مانجریس" وازی نەهێنا. هاتە پێش چاوانم، لە بەرامبەرم بوو، لەسەر ڕۆخی بەلەمەکەم دانیشت، هاتە تەنیشتم. بە کلۆفەوە، قسەی لەگەڵ کردم، کەوتینە دەمەتەقێ، باسی زۆر بابەت و بیرەوەریمان کرد. ئێستا، چوون رابورد، نازانم، خەون بوو یان ڕاستی. هەندێ جاریش، بە هەمان شێوە، بە ڕۆژیش دەهاتەوە پێشم، قسەمان لەگەڵ یەك دەکرد, بەڵام، ڕۆژی پێنجەم، ئەویش هاتە تەنیشتم و ویستی بخەوێت و سەری بە سەوڵەکەی ترەوەنا، کەمێ بێدەنگ بوو، لەناکاو سەری بەرزکردەوەو بە هەشتاوی وتی: تەماشەکە.. دەی دەی تەماشاکە..!

کە ئاوڕم دایەوە، لە دووری سی کیلۆمەتر پاپۆڕێ دیاربوو، چراکانی گەش و ڕووناك و بە جوانی دیاربوون.

"ئـای چارەنووسـی ڕەش، بۆچـی! ئـەو ماوەیـە خـۆم بـە خەوتن خەریك كرد، ئەگەر بە ئاگا بوومایـە، دەڕۆیشتم، هـەر دەڕۆیـشتم، ئێـستا دەیگەیـشتمێ.." هەڵـسامەوە، چوسـت ڕۆیـــشتم، مـــن بـــەرەو ڕووی دەچـــوم، ئـــەو خێراتـــر دووردەكەوتەوە، تا زۆر دووركەوتەوە، دووركەوتەوەو شـەوق و چـراكانی نـەمان. چـەندی كۆشـشم كـرد، ڕووی بەلەمەكـەم وەرگێڕم، بۆم نەكرا، بایەكە زۆر بە تەوژم و بەهێز بوو، منیش هێزم زۆر بەكارهێنا تا بگەمە پاپۆڕەكە. خۆم هیلاك و ماندوو كـرد، زۆر مانـدوو بـووم، هـەموو گیـانم ئـاو و ئارەقـە، پـەكم كەوت، لە پەلوپۆ كەوتم. دەستم بەربوو، هیچم لەدەست نەما، دامە پرمەی گریان، خۆزگەی مردنم خواست. كـە خۆرهـەڵات، بەیانیەكـەی، تیـشكی جـوانی خـۆر، هیـوای پـێ بەخـشیم، نیگەرانی و ڕەشبینیەكەم نەما، ئازایەتیم دایە بەرخۆم و خۆم بە جەرگ كرد!

-2-

ڕۆژی پێنجەم، بە ڕاستی ویستم، ڕووی بەلەمەکە لە دەستی باو شەپۆل دەرهێنم، ویستم، ڕووی بەلەمەکە وەرگێڕم و بکەوێتە بن دەستی خۆم و بەهێزی خۆم و تەوژمی سەوڵەکانم بڕوات، نەك بە هێزی باو شەپۆلی دەریا. گەر خۆم ئازاو چوست نەکەم، ئەگەر وانەکەم، ئەوا باو شەپۆل بەرەو دوورگەی گیانەوەرو پیاوخۆرانم دەبەن، لەوان چی دەوەشێتەوە، وەك پاڵەوانی ڕۆمانی دەریاوانێکی جێماوم لێدێت، کەمینێك پاپۆڕەکەیان دەتەقێنێ، کە تاق و تەنیا دەمێنێتەوەو هەر ئەو رزگاری دەبێت، چارەنووسی شومی، بەدبەختی ئەو، بەرەو پیاوخۆران دەڕوات و دەکەوێتە باوەشی ئەوان و ئەوانیش دەیکەنە ناو مەنجەڵی چێشت و جوان جوان دەیکوڵێنن، بەشی چەند ژەمێکیان دەکات..

ماڵ لە خۆی نەبوو، میوانیش هات، منی ترسنۆك و ڕەشبین ئەو ترسەشم لێ پەیدابوو، هەر دەهات ترس و نیگەرانیم زۆرتر دەبوو.

هێشتا وام لێنەهاتووە، برسیەتی و تینوێتی گێژو بێدەستەڵاتم بکات، هێشتا وام لێنەهاتووە، ماڵەوەو خێزانەکەم

لەبیر نەبێ، ئەگەر وام زانی، لە پەلوپۆ دەکەوم، ئەگەر زانیم هۆشم لەلای خۆم نەماوە، ئەوە دەبێ، ئەوەم لەبیر بێ، کە ماموستاکانمان دەیانووت:

"ئەگەر مرۆڤێك لە دەریاو لەسەر پشتی بەلەمێك تەنیاو بێ چارە مایەوە، گەر گەیشتە رۆخی مردن و هیوای ژیان و رزگاربونی نەما، ئەگەر بایی ئەوەندە مابوو دەستی کاربکات و کەمێ هۆشی لەبەرماوە، ئەوا باشترین ڕێگا بۆ گوم نەبوونی تەرم و هەواڵ و ناسنامەی، وا باشە خۆی لە بەلەمەکە ببەستێتەوە، هەتا تاقەتی ماوە خۆی ببەستێتەوە، زۆرجار سەربازانی جەنگ لە شەڕەکاندا وایان کردبوو، بۆیە تەرمەکانیان دۆزرایەوە، یان بەنیوەمردوویی و بە زۆر نەخۆشی و هیلاکی هەڵگیرانەوە و رزگاریان بوو. با منیش وا بکەم، هەتا داڵ و باڵندە گۆشتخۆرەکان جەستەی بۆگەن و پەککەوتویان نەخواردووم، باوا بکەم، ئەگەر بێنە سەریشم، بەشێکم دەمێنێ..".

لە حەژمەتی برسیەتی و شەیدایی زۆرم بۆ ئاو و فێنککردنەوەی هەناوم، هەموو خەیاڵ و وردە ورێنەم هەڵدەفڕین و لە مێشکمدا دەتوانەوە و تەونەکانم لەبیردەچونەوە. بۆیە، هیچم لە خەیاڵدا نەماو هەڵسام کەمێ پیساییم کرد و ماسییەکانی دەوروپشتی خۆم بەجوڵانەوەی بەلەمەکەم دوورخستەوە..

-3-

ماسی جوان و ناسك، دەهاتنە تەنیشتم، بیری راوە ماسیم بۆ هات. بە پەلاماری راستی سەوڵەکەم چەند ماسییەکم پێکا، بەڵام نزیکبوونی ماسی شاکەکە ڕەنجەکەی بە فیڕۆ دام، هەمووی بۆ خۆی گلدایەوە، ناچار سەوڵەکەم فڕێدایە لایەك و پاڵم دایەوە. زۆری نەخایاند ڕەوە نەورەسێکم لێ بەدیارکەوت، حەوت نەورەس بوون، کامەران بووم، دڵشاد بووم، هەر هیچ نەبێ ماوەیەك دەبنە هاوڕێم و پێیان دەخافڵێم و دەبنە سەبووری ڕێگای دووری و تەنیاییم.

هاتنی نەورەس و پەیدابوونی، نیشانەی نزیکبوون و گەیشتنە بە وشکانی و زەوی، ئەمە وایکرد، هیوام بە ژیان نوێ ببێتەوەو هەڵسامەوە سەرپێ, بەڵام! نەمتوانی خۆم ڕاگرم. تاقەت و شەنگم لەبەر نەبوو، ناچار پاڵم دایەوە، کراسەکەم بە سینگم دادایەوە، نەوەك تیشکی گەرمی خۆر ئەزیەتم بدات، چاوەکانم لە نەورەسەکان گیرکرد. هەڵدەفڕین و دەنیشتنەوە و بەرزدەبونەوەو گۆشەی تیژیان دروستدەکرد و ئاسمانیان دەنەخشاند. دیسان ماسی شاك دەرکەوت،

زانیم کاتژمێر خۆی له پێنجی ئێواره داوه، دەبێ بکشێمەوه و خـۆم لـەناو بەلەمەکـەم مـات بکـەم,نەوڕەسێکیگـچکه لـه تەنیشتم نیشت,منی برسیو سك بەتاڵ دڵت چی دەوێت..؟! فەرموو، ئەوه خواردن و باڵندەیەکی بەتام و ناسك، به باڵی خۆی هات، خواردن هاته نزیکم، بەڵام، دەستی بێهێز و بێ چەك و بێ تیرم بشکێ! له جێگای خۆمدا چەقیم! وەك ماستی مـەییوم لـه خـۆم کـرد، ئـەویش دەفـڕی و دەنیـشتەوه، چاوەکانیشم نەدەجولاند، گەر بکرابایه، نەفەسیشم ڕادەگرت. هاته سەر پێیەکانم، نیشتەوه. کەمێ سەرکەوت تا گەیشته پانتۆڵەکەم، بەرد جولابایه، من نەدەجولام، هەر هاته پێش، تا گەیشته گۆزینگم، دەنووکی له شوێنه بەزامەکەی گۆزینگم دا، هەر خەریك بوو، ئازاری دام، برینەکەی هێنایه ژان، بەڵام! من خـۆم ڕاگـرت، هـێمن. وازم لێهێنـا، وتم، چـی دەکـات بـا بیکات.. مسۆگەر بووم، دێته ناو لەپی دەستم، بۆیه توخنی نەکەوتم، نەجولام، هێمن بووم.

بەشی حەوتەم

-1-

نەورەسە بچوك و ریش خاکییەکە، بە مردووی دەزانیم، هەر دەنووکی لێدەدام، کەمێ دەستم بەرزکردەوە، ویستی بفڕێت، ویستی لەناو دەستم رابکات، بەڵام گرتم و کەوتە ناودەستم، خوێنی گەرم و دڵی گەرم و لێدانی دڵی جوان هەستم پێکرد. ئەوەندەم برسی بووم، ئەوەندە گەدەم بەتاڵ بوو، ئەوەندە شەیدای خواردنێ بووم,وتم هەر بیگرم، بە ساغی قووتی دەدەم، بە ریش و ریخۆڵەکانیەوە دەیخۆم..

کە نێچیرەکە، کەوتە ناو دەستم، پەشیمان بومەوە، چونکە ئەگەر وا بکەم، وای بخۆم، زۆرتر تینوم دەبێت و شەیدای قومێ ئاودەبم، با نەیخۆم...!

رۆژێکیان، تاپڕێکم بەدەستەوە بوو، سێرەم لە نەوڕەسێکی هاوڕێمان گرت ویستم بیکوژم، بەڵام، هاوڕێکەی تەنیشتم، دیار بوو، کابرایەکی هێمن و ژیر بوو، هاتە قسەو دەستی لەسەر لوولەی تاپڕەکەم داناو یەخەی گرتم و وتی:

"خەڵك چۆن ئەوەندە بێ سفەت دەبێ، هەی بێوەفا مرۆڤ چۆن هاوڕێی ڕێگای خۆی دەکوژێت، نەورەس، هاوڕێی ئێمەو هەموو دەریاوانێکە، لە قوڵایی دەریاو لە سەفەری دوور هاوشان و هاوڕێمانە.. هەر ئەوە لە گەڵمانە, هەرکەسێ نەورەسێ بکوژێت، پێ لە زاد دەنێ.."، بەڵام ئیمڕۆ، ئێستا و لەم حاڵەتەمدا، هەزار کەسیش لێم بپاڕێتەوە، هەر چەند بێ ئەمەکییە، من بم، هەر دەیخۆم و برسیەتی ڕێگایەکی لەهارییە، ملیم لوولدا. بۆ خنکاندنی سوڕاندم، ئێسقانەکانی وەك ئێسقانی مریشك نەرم بوون، بە ئاسانی شکان و گوێم لە خرپەی شکاندنیان بوو، ناو لەپی دەستم مشتێ خوێن بوو.. کە خوێنەکەی لەناو پەنجەکانمدا هاتنە خوارێ، ئینجا سکم پێی سوتاو بەزەییم بۆی بۆوە، کەمێ پەشیمان بومەوە.

سەری نەورەسەکەم لە لەشی کردەوە، گیانی لەناو دەستمدا هەر لێیدەدا. بۆنی خوێنەکەی دەریای پڕکرد. بۆنەکە بڵاوبۆوە و ماسیەکی زۆرم لێ کۆبۆوە، ئەگەر شاکی گەورە ماسی بیەوێت نێچیرەکەم ببات و حەزی لێبکات، دەتوانێ و بەلەمەکەشم سەروبن دەکات و نەك نێچیرەکەم، منیش دەبات. لە کۆبونەوەی ماسیەکان ترسام، سەری نەورەسەکەم بۆ فڕێ دان، دوورم فڕێدا، هەموویان بەتاو، خشیین، بەرەو گۆشتەکە روویان وەرگێڕا.

بۆ ئامادەکردنی ژەمەکەم، دەبێ پەڕەکانی هەڵکێشم، بەڵام نەورەسەکە زۆر ناسك بوو، گۆشتەکەی لەگەڵ دەهات و لەگەڵ هەڵکێشانەکەدا، شیلەیەکی رەش و چەوری لێدەهات، مەزاج و زەوقی تێکدام، بێزم بۆوە، هەرچۆنێك بوو، سکیم هەڵدڕی و ریخۆڵەو هەناویم دەرهێنا، رانێکم بۆ زارم برد، بۆم قوت نەدرا و خێرا تفم کردەوە و فڕێم دایە ئەو گۆڕە. پاکم شوشتەوە، ئێستا، ژەمێکی گۆشتی ناسك و پاك و تەمیزم لە پێشە، جا منی برسی، پێنج رۆژە بە عەزرەتم، وێڵی پارووی‌یەکی خواردنم، سەیرە! بۆم نەدەخورا، دڵم نەیدەبرد.. خۆ لە راستیدا ئاسان نەبوو، من چۆن بتوانم، گۆشتێ بخۆم، بە پەڕو باڵ وخوێنەوە، شتێ بخۆم، نەکولابێ، نەبرژابێ، سوور نەکرابێتەوە، هەرچەندە برسی و هەراسان و تەنگاویش بم، زەحمەتە.. ناخورێت و قوت نادرێت..

گەر پارچەیەك تەل و قولابێکم لەلابایە، ماسیم دەگرت، وا ئێستا گۆشتم هەیە بۆ نوکی قولاپەکە، هەر ماسیم دەگرت.. بەڵام منی وێڵ و بەدبەخت، بێجگە لە سێ بلیتی بەرید و کلیلێك و ئەنگوستیلەیەك و کاتژمێرێك، چی ترم، لەلا نییە، هیچی ترم لا پەیدا نابێ. دەبێ، بکرێت، لە ئێسقانی نەورەسەکە، قولابێ دروست بکەم. ئەوەشم بە پەسەند نەزانی، ناکرێ دیسان، شەو داهات و ماسی زۆرم لێ کۆبونەوە، بۆنی خوێنیان کردبوو، هەر

خـــڕ بونـــەوە، هـــەرهاتن. منیش، پاشماوەی نەورەسەکەم فڕێدایە ناودەریا، دووبارە، ڕەشبین و بێهیوا، پاڵمدایەوە. حەزم بە مردنی خۆم دەکرد. لەو کەشە هێمنەدا، گوێم لە جولانەوەی گیانەوەران بوو، هەستم بە هەڕەشەیان دەکرد، بۆ خواردن و دەستکەوتی پاشماوەکەی نەورەسەکەم شەڕیان بوو، کۆششیان بوو..

وام لێهـات، دەمخواسـت، ئەگـەر تاقـەت و هێـزم لەبەربایـە کندریێ، یان گوریسێکم هەبوایە، خۆم لە بەلەمەکەم دەبەست، تازە، مردنم بۆ خۆم دانا، چارەم نییە، بێجگە لە مردن، ئەژنۆ شل و شـەکەت و داوەشـاو بـووم، وام لێهـاتبوو، هێـزی پوشـکەیەکم نـەمابوو، تـەواو ببـووم، بـەڵام سەروقاچـم لـەناو ئاوەکـە نـەبوو. بایەکی خۆش هەڵیکرد و بەلەمەکەم جولایەوە.. نیوەی شەو مانگ هەڵات، یەکەم شەوە مانگەشەوە، شەوێکی جوان بوو، ئاسمان و دەریام، بە بەرگێکی تازە بینی، جوان بوون، لەگەڵ ئەو جوانیەدا، دوبارە "جیم مانجریس"م بەبیرهاتەوە، ماڵم کاول، بەدبەختی وەك من، چارەڕەش، هەموو خەڵکی لەناو ماڵ و مناڵەکانی خۆیانن، تـەنیا مـن نـەبێ، بـەختی مـن وایـە. هەموو شادو زیندوو و بەکەیفن، منیش دەڵێی هەزار ساڵە مردووم، دەڵێی لەناو گۆڕا قیـت بومەتـەوە. لەگـەڵ مانگەشـەوی جـوان و دەریـای شـەیدای جوانەوە، ڕووناکی پاپۆڕێ نەهات، چرایەك هەڵنەگیرسا؟

-2-

رۆژی شەشـــەم، رووداوی ئــەوتۆم بەســـەر نـــەهات، یـــان شتێکی تازەم نەهاتە پێش، کە شیاوی باس و عەنتیکەو نامۆ بـێ، رۆژەکـەمی پـێ نـاو بنـێم، بـەس ئـەو رۆژە، زۆرتـر بـیری ماڵـەوەم دەکـردو غـەریبیم هەڵـسابوو. دەمزانـی، ئێـستا ئـەوان رەشپۆشـــن و خـــەمگینن و پرسەکەشـــم تـــەواو بـــوە، چـــونکە گومانیان نەمابوو کەوا من لـە ژیانـدا نـەماوم. کـە فڕۆکـەکان بـۆ دۆزینـــەوەم هـــاتن و چـــاویان گێـــڕا و ســـووڕانەوە و کـــە منیـــان نەدۆزیەوە، بڕیاری مردن و نەگەڕانەوەم درابوو.

کات گەیشتەوە، کاتی دەرکەوتنی ماسی شاکەکە. چەندی بڵێیت، بێ مەزاج و سیما تەلخ و بێزار بووم، بەڵام، بەیـەکجاری دەسـتم لـە خـۆم بەرنـەدابوو، هێـشتا هیـوام بـە ژیـان مـابوو، ویـستم خـۆم ببەسـتمەوە، بـە تـەنافی بەلەمەکـەم، خـۆم تونـد ببەستمەوەو تەواو، وام نەکرد، ئەوەش لەبەر ئەوەی لـەم ئیشە دەترسام، بەچاوی خۆم جارێکیان بینیبووم، تـەیرو گیانـەوەر چییان بـە جەسـتەی دەریـاوانێکی مـردووی بەسـتراوی بەلـەم

کردبوو، جەستەکەیان هەنجن هەنجن و شێواو کردبوو، هەر ئەوم بەبیر دەهاتەوە، پەشیمان دەبومەوە.

ماسی شاکەکە و حەوت نەورەسەکەم لێ دیاربوو کە شەماڵێکی فێنك و دڵفڕێن هەڵیکرد، بەم شەماڵە فێنکە، کەمێ خۆشی و هیوا چوە ناو دڵی تارم، زەوقی خواردنیشم بۆوە، دەبێ، شتێ بخۆم. نەوەك گەدەو ریخۆڵەکانم بۆگەن ببن. دەبێ دەموچل و کاگێرەکان کاربکەن؟ سەیرە، لەو دەمەدا، حەزم چوە بنێشت، خۆ ئەگەر چەقۆیەك، قەڵەمبڕێك، شتێکی تیژم لەلابایە، پارچەیەکم لە پێڵاوە لاستیقەکەم لێ دەکردەوە، ئاسان بوو، بنێشتم چنگ دەکەوت و بۆ خۆم دەمجویی، گیرفانی پانتۆڵەکەم پشکنیوە و بلیتەکانی بەریدم کەوتنە دەست، خۆشم دەویستن، وەکو چاوەکانی خۆم، لام ئازیز بوون.

ماری چاوشین و نازدارم لەگەڵ بوو، کە پیاوێکی هاوڕێم، ئەم سێ بلیتەی دامێ، یادی ماری ناسکی پێوەیە بەلام برسیەتی و قۆڕەقۆڕی سکم، دیاری و پێشکەشکردنی لەبیربردمەوە، هەرسێ بلیتەکانم خستە ناو دەمم و بلیتەکانم جویی، وەك بنێشت، بەراستی تام و زەوقی بنێشتیان دەدامێ، پاش گاڤێك, تامیان گۆڕا و منیش قوتم دان، ئاودیوم کردن، ئەوەش خۆشی و تاقەتی دامێ و کەمێ برسیەتیم نەما..

-3-

پاش خواردنی بلیتەکانی بەریدەکە، بۆم دەرکەوت، کەوا، شت زۆرن بخورێن و زۆرن سودیان دەبێ و برسیەتیم کەمتر دەکاتەوە، چاوم شۆڕکردەوەو تەماشای پێڵاوە لاستیقەکەی پێم کرد. بریا قەڵەمبڕێکم پێبایە، ئێستا، بێ یەك و دوو، پارچەیەکم لێدەکردەوە، ژەمێکی چاك دەبوو. کلیلەکەم دەرهێناو خەریکی پێڵاوەکەم بووم، خۆم لەگەڵ ماندوو کرد، خامەکەم لە لاستیقەکە جوان جیاکردەوە, بەڵام ئەفسوس، ئەوەیان سەری نەگرت، پەنام بردە بەر قایشی پشتم، ئەویش، ئەوەندە قایم و بەهێز بوو، هیچم، نەهاتە دەست. خۆم وەك گیانەوەر و دڕندەیەك، دەهاتە پێشچاو. وای لێهات منی ناسك و نازدار، قایل بم، شتی وا بخۆم، لاستیقی پێڵاو، قایشی پشتم..!!

پاش خواردنی بلیتەکانم، دیاربوو، تێربووم، بۆیە خەوێکی خۆشم لێکەوت، خەڵك، لەسەر تێری خەوی دێو خەویشی خۆش دەبێ، گەرچی، شەپۆلەکان، وازیان نەدەهێناو منیان دەهەژاند و لە شیرینی خەودا ئاگاداریان

دەکردمەوە, بەڵام! چونکە تێر بووم خەوەکەم خۆش بوو، زوو زوو خەوم لێدەکەوتەوە.

تیشکی خۆری گەرمی، رۆژی حەوتەمیش هەڵات، کوو– دەمزانی خوا بە حەقە، وام دەزانی، ئەو رۆژەش، لێرە دەمێنمەوە و هیوام نایەتە دی، دڵم زۆر بە نەورەسەکان خۆش بوو، کە بە لەنجەولار دەهاتن، خەنی دەبووم. بەڵام! ئەوەشم زانیبوو جارجار، نەورەسیش پەراگەندە دەبێ و لە قوڵایی دەریا گوم دەبێ و ناگەنەوە وشکانی.. بۆیە خەمی ئەوەشم لا دروستبوو، خۆم، خەمم کەم بوو..!!

بەشی هەشتەم

-1-

ئـەو حـەوت رۆژە، مـن پـانی و درێـژی دەریـا، تـەی دەکـەم. بێهیـوا دەسـوڕێمەوە. درۆ نـەبێ، چـەند مـەراقی نزیکبونـەوەی وشـکانی بـووم، ئەوەنـدە، دووردەکەوتمـەوە، دەریـا لـەجیاتی لـە زەوی نـزیکم بکاتـەوە، دەمزانـی، هـەر دووری دەخـستمەوە، لـە مـردن نزیکـی دەخـستمەوە، بـەرەو پـیری مـەرگی دەبـردم، بەقـەد نوکە دەرزیـەك ئومێـدم نـەمابوو، بۆیـە مـردنم دەخواسـت، مرۆڤـی بێهیوا، هەر بۆ مردن باشەو بۆ مردن و نەمان سەری دێشێ,بـەڵام ڕاسـت بڵـێم,کـە بـای فێنـك دەهـات و ماسـی شـاکم لێگـوم دەبـوو,وەك ئـەو رۆژانـەی دوایـی، کـەم دەردەکـەوت و جۆرەهـا ماسـیم لەسـەر ئاوەکـە دەبینـی، دڵـشادو سـەرفراز دەبـووم، وام هەسـت دەکـرد، بـرادەری دڵـسۆزو هـی سـەردەمی منـاڵیم لەلایـە، تـرس لـە گیانمـا نـەدەما. ئەوەشـم چـاك دەزانـی نەورەسـەکان، نیـشانەی نزیکبوونـەوەم نـین و لـە زەوی دوورم و هیواشـم بـە پاپۆڕی رزگارکەر ولاییدەش هەر نەمابوو.

لەگەڵ ئازارو چەرمەسەری راهاتبوم، بۆیە بڕیارمدا، گەر خۆگرو قایمتر بم، زیاتر دەمێنمەوەو نافەوتێم. ماسیەکان، هەر بە جوانی و بە لەنجەوە لە نزیکم مەلەیان دەکرد، بە شادییەوە سەمایان بۆ دەکردم و ترسی ماسی شاکیشم نەمابوو، لێی راهاتم! کە ئەم تەمەم لێ ڕەوییەوە، هۆگرو ژیرتر بووم. دەستم بۆ ئاو درێژ کرد، تا ماسیەکی زراڤی چوارگۆشەی درێژی بیست سانتیمەتری دەرهێنم, بەڵام! وەك ئەوەی بەردێك بهاویتە ئاوێ، دەنگ و شەپۆل و سەداکە لەناو ئاوە مەندو هێمنەکە، هەموو ماسیە جوانەکانی ڕەواندەوە، هەموویان گوم بوون، کە ئاوەکە هێمن بۆوەو ئاسۆی ئاوەکە دۆخی جارانی گرتەوە.. ماسیەکان،زراڤەکان، هاتنەوە، سەرکەوتنەوە.. هزری پلانێکم بۆهات، تا ماسیەك ڕاو بکەم، تا نێچیرێکم دەستکەوێت، وتم، وا باشە، تەنیا یەکێکیان، دەستنیشان بکەم و لەناکاو پڕی دەمێ، هەر خەریکی بم، تا هەلم بۆ دەڕەخسێت..! وامکرد، چەندجار، ماسی ناسك و نەرم لە دەستم گیر دەبوون، بەڵام! لەبەر نەرم و شلییان دەخزین و رزگاریان دەبوو! ئەوانیش ئازاری دەستمیان دەدا، جار ناجارێ، گازی گچکەی وەك قرتاندنی زادێ بە هێمنی گازیان لە پەنجەکانم دەگرت. کە وازم نەهێنا، ئەوانیش، گازی توندیان گرت، وردە وردە زامداریشیان کردم

و خوێنیـشم ڕژا. دەم نادەمـێ، شـاکم بـەبیر دەهاتـەوە، لـەو کاتانەی من خـەریکی گرتنی ماسی بووم، ئەو جارناجارێ، خۆی بەرز دەکردەوە، وا هەست دەکەم بەتـەما بوە من زۆرتـر قـۆڵم شـۆڕکەمەوە، تـاکو دەسـتم ببڕێتـەوەو ژەمێکـی چـاکی دەست کەوێت.

-2-

بەدەستی خۆم ئاگرم لە ماڵی خۆم بەردا، کە خوێنم ڕژاند، شاکی بەدکارو کافر بۆنیان کرد، هاربون، هێرشیان هێنا، هەر ماسی وردو گەورە بوون، قوت دەدران، من هیچم لە دەست نەما، هەر ئەوەندە نەبێ تەماشایان بکەم. لە ناکاودا، شاکێك، بە هەموو هێزییەوە بەرزبۆوەو شەپۆلێکی گەورەی دروستکردو دونیای لێکردمە ئاو و زۆری نەمابوو وەرمگێرێت. واش تێگەیشتم، خۆی هاویشتبێتە ناو بەلەمەکەم، وامزانی بە نیازی لرفکردنی منەو خواردمی.! بەڵام، لەلای دووەمی خۆمەوە دەرکەوت، ئەگەرچی ئەم دیمەنە سەیرو عەنتیکەیە زۆری ترساندم و دڵی خستمە لەرزین، بەڵام سودیشی هەبوو، لەتاو ڕۆحی خۆی، لەبەر تەوژمی شەپۆلەکە، ماسیەکی نیو مەتری کەوتە ناو بەلەمەکەم. بینیم لە تەنیشتم هەڵدەپەڕێت، دەیویست بگاتەوە ناو ئاوەکە، بۆ ئاو هەڵپەی بوو. منیش، ئازایانە، غیرەتم پەیداکردو شەنگمدایە بەرخۆم و بڕیارمدا، بواری نەدەم، نابێ دەرباز بێ، هەتا هێزم لەبەردا بوو سەوڵێکم لێدا،

لێمداو هیوام زۆر بوو ژەمێکی چەورم دەست کەوێت، لە گۆشەیەکی بەلەمەکەدا خۆم گیرکردو سەوڵی دووەمم لە ماسیەکەدا و هەستمکرد کارم لە گۆشت و ئێسقانی کردووە، هەند بەهێز، لێم دابوو، هەند بەهێز سەوڵەکەم راوەشاندبوو، بەلەمەکەم هەژا، شاکەکەش لە ژێرمەوە جولایەوە، بەلام لە وەرگەڕان نەدەترسام، خۆم توند گرتبوو.! نێچیرەکەم هێشتا زیندوو بەکار بوو، دەیویست باز بدات و قوتاری بێت، ترسام، کەوا نەتوانم بەسەریدا زاڵبم، بۆیە دەبوایە سەوڵێکی تری لێبدەم. دەبوایە بەدەست، بەددان بە هەموو هێزێکەوە زەبرێکی توندی لێ بوەشێنم و لە پەلوپۆی بخەم. لە پەنایەکم پەستاو چۆکم لە گەڵی کردە رکەو دەبوایە سەوڵێکی کوشندەی لێبدەم , کە لێمدا، تەوافەکەم مشت خوێن بوو، لەبەرخۆمەوە وتم:

"گەر وازی لێدەهێنم، لە برسانا دەمرم، نێچیرێکی قەڵەو و چەورە، خۆ دەیکوژم، خوێن دەڕژێت و دەریا خوێناوی دەبێت و بۆنی خوێن دەڕوات و شاکی ددان پۆلاو ددان مشارم، لێ پەیدادەبێت، ئەوەش ترسێکی گەورەیە، وەك جارانی رابردوو، دەڵێم هەر ئێستا، نا ئێستا، دەمخوات و وەرمدەگێرێت، دەمکاتە پارویێك..".

برسـیەتی و تینـوێتی، بـە جوتـە بوونەتـە هـاوڕێم، کـە ماسـیەکەم بـە قاچـم لـەناو بەلەمەکـە عاسـی کـرد، ئەزیـەتی بەرکـەوت، ئـەدی شـلپ و هـۆری شـەپۆلی ئاوەکـەو لـەرزینی بەلەمەکــە، لــە هــەموویان خــەمگینتر، دەرکــەوتنی ماســی شاکەکەیە! لەوەتی لەدەریا دەژیم و لەوەتی چاوم کردۆتـەوە، شتی ئاوا زەبەلاح و عەنتیکـەو ترسـناکم نـەدیوە, بـەڵام، دیـار بوو حەزی بە گێچەڵ و شەڕفرۆشی نەدەکرد، هاوشان، لەگەڵ هـەموو خەمـەکان، نێـچیرەکەم ماسـیەکەی لـەناو دەسـتمدایە، ڕەنگـی کەسـکە، مـن هـەر لـە منالّیـەوە رقـی زۆرم لـەو جـۆرە ماسییانەیە، بە ژەهرم دەزانـی، بـەڵام، برسیەتی و بیروحـەزی منــاڵیم، دوورن، برســیەتی، ئــەوە نازانــێ، دەبــێ بیخــۆم. دەیخـۆم، ئەگـەر سـەد لـە سـەد بـزانم ژەهـرە. ئـێ باشـە، ئـەوە بڕیارم دا بیخۆم، باشە بەچی کەوڵی کەم، بەچی هەڵیدڕم، بـە چی.. چۆن خاوێنی بکەمەوە، بێجگە لە کۆمەڵە کلیلێك هیچی تـر شـك نابـەم. دەزانم بـەو شـتانەش کارەکـە مەیـسەر نابـێ، پولەکەکانی پشتی ئەوەندە ڕەقن، تەورداس نەبێ، هیچ کاری لێناکات...!

-3-

مـرۆڤ بـێ خـواردن ناحەوێتـەوە، گـەر لەبـەر برسـیەتی و بێچارەیی نەبێ، چۆن وا دەکەم، کەی وا بێڕەحم و دڵڕەقم، بە کلیل ماسییەکی کەسکی تۆخ چاك بکەم..! دوایی بڕیارمدا بەهێزێکی زۆرە کاربکەم، تاقەت و ئیشی دەویست. کەوتمە سەر کلکی و سەوڵەکەم لە لووتی راکرد. پێستی زۆر رەق بوو، بەڵام لەگەڵ تەوژمی سەوڵەکەم و بەهەموو هێزێکمەوە توانیم، لووتەکانی هەڵزڕێنم، ماسیش وەکو پشیلەی حەوت روح وایە، هەر زیندوو بوو، نەدەمرد. بۆیە سەوڵێکی تری توندم لێدا.

خوێن لە پەنجەکانم هاتنە خوارێ، نەمدەزانی، خوێنی دەستمە، یان خوێنی ماسیەکەیە.! دوایی زانیم پەنجەکانم ئازاریان خواردووەو برینـدار بوونـە. گیانـەوەری زۆرم لێ خڕبوونەوە، بێزم لە جەستەی ماسیەکە بۆوە، زۆری نەمابوو، فڕێی دەمەوە ناو دەریاکە، زۆر بێزم لێ بۆوە..!

وەك خـەڵکی قرتاجـەم کـرد، بـە کـونێکی ژێـر لوتـەکانی هەڵمواسـی، بـە ئاسـانی ریخـەڵۆك و نـاو ورگـی بـە گـوڕێ وەربون، چەندین هێلکەشی لەهەناودا بوو، گازێکم لێگرت،

زۆر ڕەق بوو، هیچم بە ددانە وە نەنوسا. گازی دووەمیشم لیٚدا، هیچم بە هیچ نەکرد. گەرچی بیٚزیشم لیٚ دەبۆوە ,بەڵام لەتیٚکم جویی و بۆنیشی گیٚژی کردم. تامی وەك تامی تۆی کنتدور شل و لوس و بیٚتام بوو. پرسیم، دەبیٚ کەسیٚ هەبووبیٚت، وەك من، وەك ئیٚستای من، ماسی تەڕ بخوات. بەدوو پارو تیٚرم خوارد، وام زانی ماسیەکی گەورەی سوورکراوەم خواردووە. وەك ڕۆژی کارەساتەکەم لیٚهاتەوە، هاتمەوە دۆخی جاران، تینوێتیم کەم بۆوە، خواردنیشم زۆرە، لە ماسیەکی گەورەی دوو مەتری دریٚژ هەر دوو پاروم لیٚ خواردوە، زۆرم هەڵگرتووە، پاشەکەوتی زۆرم هەیە، ئەوەیان کامەران و دڵشادی کردم. لە کراسەکەم لوولدا، تا سەرما کاری لیٚنەکات، هیٚشتا بۆن و خویٚنی پیٚوە مابوو، بۆیە دووجاری تر لە ئاوەکەم وەرداو، دیارە بۆنی ماسی زیٚدە تیژە، بۆیە شاکیٚك گەیشتە سەری, ماسیەکە لەناو ئاودا بوو کە شاکەکە پڕی دایە، سەری لە دەمی ئەودایەو کلکی لە مستی مندایە، کە زانیم زۆر ترسام، شڵەژام، خۆم گیر کرد، ویستم رایکیٚشمەوە، بەڵام سودی نەبوو، ترسام، نەوەك قۆڵم لەگەڵ ماسیەکە قوت بدات و ئەتکم بکات. بەرمداو سەوڵیٚکم تیٚگرت و لە لمووزیم گیرکرد، ئەویش نیوەی سەوڵەکەمی قوتداو بە شکاوی رامکیٚشایەوە.

بەشی نۆهەم

-1-

ئەوەندە تووڕە ببووم، پتت لێدابام، دەپەڕیم. شاکێك، یەك پاروو خواردنم شك دەبرد، ئەویشی برد، رفاندی، خواردنێکی بەلەزەت بوو، برسیەتی حەوت رۆژی بە دوو پارو نەهێشت، تێری کردم. هەردوو سەوڵەکەم ئامادە کردبوو بۆ شەڕو تۆڵە، خۆم بۆ کاتژمێری پێنجی ئێوارە ئامادەکرد.. با بێتەوە، دەبێ تۆڵەی خۆمی لێبکەمەوە..! وازناهێنم، ئەگەر هەردوو سەوڵەکەشمی لەسەر دابنێم. ئەم ئێوارەیەش، دەریا رووی هێمن و پاکی، شێواو تووڕە ببوو، نمنمیش باران دەباری، منیش لەبەر تینوێتیم و شەیدابونم بۆ قومێ ئاو، بستێك زمانم دەرهێنابوو، بیرم لەوە کردەوە، سوود لە ئاوی بارانەکە وەرگرم، چی بکەم. کامیان لەبەر بارانەکە دانێم، پێڵاوەکەم، کراسەکەم.! بەڵام سەرما تاوی هێناو گەیشتە ئێسقانم، گشت گیانم تەڕ بوو، سەرمام بوو. دەریا شێت بوو،

تەوژمی شەپۆلەکان و هێزی ئاوەکە لە ڕۆژی کارەساتەکەی دەکرد، هەر دەهات بەهێزتر دەبوو، بەلەمەکەم وەك پەلکەگوێز لەسەر ئاوەکە هەڵدەقۆزیەوە، تا گەردنم ئاو هات. بەمجۆرەم رابوارد، هەتا پاش نیوە شەوێکی درەنگ، ئاسمان ترسناك و تاریك خۆی دەنواند، کەشەکە، شێداربوو، خۆم راگرت، بەرگەم گرت، زۆرانبازیم لەگەڵ شەپۆلی شێتا زۆری خایاند، تا لە ناکاو، ئەو سەرکەوت، منیش ژێرکەوتم، بەلەمەکەم وەرگەڕا، نوقمی ئاو بوو، وەك ڕۆژی کارەساتەکە، بە مەلە و کۆشش خەریك بووم، دەبوایە کۆڵنەدەم. لەو کاتانەدا، لویس رۆنجیفۆم بەبیرهاتەوە، ئەو کەڵەمێردو پاڵەوانە. ئەو یەك دوو مەتر لە من دوور بوو نەمگەیشتێ و خنکا. ئەدی منی بێهێزو برسی، چارەنووسم چی دەبێ!؟ باش بوو، بەلەمەکەم سەرئاو بۆوە. بە دوو باسکە مەلە گەیشتمێ و گرتمەوە.. خۆم گەیاندێ.

-2-

ئەگـەر وەرگـەڕانی بەلەمەکـەم، بـەم نیـوە شـەوە نەبوایـە، کـاتی نـەبوونی شـاك و گیانـەوەرە، ئەگـەر کـاتی عەسـر و ئێوارەیەکی زوو بوایە، هەر ماسی گەورە و شاکەکان قوتیان دەدام. پـەرت پـەرتیان دەکـردم، ڕۆژی ڕەشـیان نیشان دەدام. دوو سەوڵەکەشم ئێوە خۆش زۆر مەمنون بووم بەوەندە، باش بوو لە ترسی سەرما. کراسەکەو پێڵاوەکەم لەبەربوو، ئەگەرنا ئەوانیـشم لەدەسـت دەچـوو..! سـەوڵە شـکاوەکەم کەوتـەوە دەسـت، لـە ترسـی ئـەمجارە بەتونـدی لـە بەلەمەکـەم بەسـت. سـەیرێکی تەوافەکـەم کـرد دیـاربوو، وای نیـشاندەدا کـەوا دیسان سەرونخون دەبینەوە، بۆیە ویـستم یەکسانی دروسـت بکـەم، خـۆم قـایم کـرد، بـەڵام سـودی نـەبوو، دیـسان وەرگەڕامەوە، ئەمجارە، لەجاری پێشو خـراپتر. لەبەر ئـەوەی لە ترسی وەرگەڕان تونـد خـۆم لـە بەلەمەکـەم پەسـتابوو، بۆیـە ئـەمجارە کـە وەرگـەڕام، کەوتمـە بـن بەلەمەکـە و گرێـی بەستنەوەکەشم لیٚ گوم بوو، بەدەستێك گرانیەکەی بەلەمەکەی سـەرم کـەمتر کـردەوەو بـە دەسـتی دووەمـم هـەر لـە گرێیەکـە

دەگـەڕام، دوایـی دۆزیمـەوە، گرێکـەم، شـل کـردەوەو دەربـاز بووم، ئازا بوم، نەمهێشت زۆر بخایـەنێ، ئەگـەرنا دەخنکام!! پـاش ئـەوەی قـوڕگم پـڕ ئاوی سـوێر ببـوو، رزگـارم بـوو. لـەو هـەموو بێنەوبـەردەدا، سـەغڵەت نـەبووم، دەسـتم لـە بەلەمەکـە هـەر بەرنـەدا کـە هەڵـسامەوە، بەلەمەکـەم وەرگێڕایـەوە سـەر پشت و هەوایەکی بێگەردم بە پڕی سییەکانم هەڵمژی..

-3-

لە رۆژی هەشتەمدا، وامدەبینی، کەمێ باران دەبارێت و ئەگەر ببارێت، منی تەنیا و تینو تێر دەکات و قورگم تەڕدەکاتەوە، لە هەورە رەشەکەدا دیار بوو، بەلاّم لە بەدبەختی من یەك دڵۆپەی لێنەهاتە خوارێ، کاتژمێر بوە هەشتی بەیانی، خۆشیکرد، بوە سامالّێك وەك ئاوێنە، ناچار قومە ئاوێکی سوێری دەریام خواردەوە، بینیم تامی ئاسایی بوو، دەستی خۆم شکاندەوە، کەوا چەند رۆژە خۆم وا هەراسان کردووەو شێتی قومە ئاوێکم و نایخۆمەوە..! دەریا شین و جوان بوو، دیمەنێکی رۆمانسی بێگەردی دەنواند، ئاسۆکەی لووس و جوان، هەر زێنەت بوو تەماشای بکەیت. لەم خۆشیەدا بووم، نەورەسێکی پیرم لێ بەدیارکەوت، هاتە سەر رۆخی تەوافەکەم. ئەم نەورەسە پیرە موژدەی نزیکبوونەوەم بوو لە وشکانی. نەورەسەکانی جاران، گەنج و بە تاقەت بوون و تاقەت و شکۆیان هەبوو دوور بڕۆن و بگەڕێنەوە, بەلاّم، ئەم پیرە نەورەسە، دونیادیدەیە، دەیزانی دوورناکەوێتەوە، زۆر ناچێتە قولاّیی دەریا.. ماری چاوشین و رەزاسووکەکەی هاوڕێم بە بیرهاتەوە، چۆن، یەکەمین جار

پێکــەوە چــووینە ســینەماو زۆر لــە نــزیکم بــوو، ڕووداوی فیلمەکەی بۆ تەرجمە دەکردم، تا دوعام بۆ بکات و لەبەر من چوو بووە، کەنیسەی کاسۆلیك و دوعای بۆ کردم. تا دوورە قەزاو بەلاّ بم. لەخودا پاڕابۆوە، بمپارێزێت. ئەوەندە دیقەتی دەریــام دابــوو، هــەر زوو زانــیم ڕەنگــی گــۆڕاوە..! ئــەوەیان شادومانی کردم. بەلەمەکەم، خێراتر بوو، واتدەزانی چەند دەســتم لەگەڵــە و ســەوڵم لەگــەڵ دەکــەن، یــان مــاتۆڕێکی لەسەرە..! خێرا دەڕۆیشت، تیژ.. وام هزر کرد، هەر پەنجا میلم ماوە بگەمەوە سەرزەوی، دەم نادەمێ، هەڵدەستامەوە سەرپێ تەماشای پێشی خۆم دەکرد، وام تەماشا دەکردو دڵم وای دەووت، هەنوکە هەنوکە گڵۆپەکان دەردەکەون، بۆنی ئاوەدانی و بەندەرێکی لێ دێت..!

بەشی دەیەم

-1-

شەوی هەشتەمین، ئارەزووی نوستنم نەبوو، لە کاتژمێری نۆی شەودا و هەتا هەشتی بەیانی نەورەسە پیرەکە لەسەر تەوافەکەم بوو، دڵی خۆم دەدایەوە بەوەی پاش کەمێکی تر دەگەمەوە وشکانی. وامدەزانی بۆ خاك و خاڵێکی دیارکراو دەڕۆم. بەبێ ئەوەی هیچی تازەم هاتبێتە پێش، هەر هیچ! بە خۆڕایی، وام هزر دەکرد. هەر نەورەسە پیرەکەو گۆڕانی رەنگی ئاوەکە، وایان دەگەیاند. سەرم بە سەوڵە شکاوەکە کردو لەگەڵ هیواو ئەو وڕێنانە خۆم لەبیرچوو.

"دەبێ ئێستاش..! ئاستی رۆیشتنم، لەگەڵ هێڵی فڕینی فڕۆکەکان بێ..!" "ئەگەر وا نەبێ و تۆزقاڵێك لامدابێ، ئەوە یەکسەر دەگەمە کۆلۆمبیا..!" "ئەگەر بۆ لای باشووریش پێچم کردبێتەوە، ئەوا خۆم لە کەنداوی ئەنتیل دەدۆزمەوە..!" زەحمەتە بۆ منی تەنیا و ماندوو و برسی و

بێ قیبلەنما، ڕێگا بدۆزمەوە.. زەحمەتە ,بەڵام ورەم هەر بەرز بوو و خۆم سەغڵەت نەدەکرد.

نیوەی شەویشم بەسەرداهات و ڕووداوی تازە نەبوون، ئەستێرەی جوان، ئاسمانی شینم لەگەڵەو دڵم دەکاتەوە. شەماڵیش، بە کزە فێنکەکەی دڵشادم دەکات و پیرە نەوڕەسیش لەسەر سەرمە و جار ناجارێ، دەندوکێکی هێواش لەسەرم دەدات، وەك ئەوەی بزانێ، سەرگەردان و وێڵم، بۆیە ئەزیەتم نادات. پڕ بەدڵ ئەو نەورەسەم خۆشویست ,ئەوەی تر کە خواردم برسیم بوو، بەڵام ئێستا پەشیمانم، چەندی بڵێیت پەشیمانم.! ئەمەش، ئەوەندەم خۆشدەوێت.. ئەوەندە لام پیرۆزە، وەختە قووتی بدەم. لەگەڵ منا، دەجولا، کە سڕو بێدەنگ دەبوم، ئەویش بەستەزمانە کڕ دەبوو..

بەیانی زوو قاچەکانم درێژ کرد، ئەویش هاتەسەر قاچەکانم، هێدی هێدی دەندووکی لە پێڵاوە لاستیقەکەم دەدا. بەهێواشی گرتم و هاتە ناودەستم، وەك ساوایەکی بەناز دەستم بەسەریدا هێنا، گەرچی نیوە مردوو ببوم و برسیەتی پەکی خستبووم، بەڵام، بیرم لە کوشتن و خواردنی نەدەکردەوە. بە دەرکەوتنی تیشکی خۆری ڕۆژی نۆیەمم، بەندەکەی ناو دەستم ئازاد کرد. لە شەقەی باڵیداو

ڕۆیشت.. تەماشام کرد هەتا لە ئاسۆی چاومدا ونبوو. پشتم لە تیشکی خۆرە گەرمەکە کرد، پۆرگەکانی پشتم، بە تیشکی خۆرو ئاوی سوێر، زۆر کولابۆوە، بۆیە برینەکان زۆر ببوون، پشتم ببوە پارچەیەك خوێن و کێم، کە دەستم بۆ پشتم دەبرد، پارچە گۆشت و قەتماغەی لەگەڵ دەهات، چەرمی درێژی لێدەبۆوە، لیچی لێ شۆڕ دەبۆوە، دەم نادەمێ، هەڵدەستامە سەرپێ و تەماشای پشتەوەم دەکردو ئاسۆی چاوەکانم دوور دەبرد، هیوای مژدەی رزگاربوونم دەویست ببینم، بەڵام! بەداخەوە لە چاو ئێشان و ئەزیەت خواردن و ڕێشکەو پێشکە زیاتر هیچی ترم چەنگ نەدەکەوت..!

-2-

هیـوای دوازده سـەعاتەکەی رابردووشـم بـەفیرۆ چـوو.!
بەیـەکجار بێ ئومێـدو رەشبین بووم. سـەد خۆزگـەم بە مـردن خواست، بیرم لە مردن کردەوە، چۆن بمرم!؟ یان دەبێ خۆم بکـوژم، یـان خـۆم بخنکێـنم، نـاوم لـە دەفتـەری ژینـدا سڕاوەتەوە، تەواو. چاوم لەسەریەك دانـا، بەخـەیاڵ گەیشتمە لای هـاوڕێ جولەکەکـەم مـاس نـسر، کوتاڵفرۆشـێکی قـسەخۆش و هـەرزانفرۆش بـوو, لـە خەیاڵەکەمـدا لـە هـۆڵی باتیك دانیشتبووین، لەو هۆڵەدا، ژنێکی ئەندام زراڤی نازدار، سـەمایەکی عـەرەبی دەکـرد، چـەند حەزبکـەیت، لەگـەڵ مۆسـیقاکە گونجـاو بـووین. چـاك خـەیاڵ ببـوین، هاوڕێکـەم. زاراوەی کاستیتلیای ئیسپانی دەزانی، چاك لە یەکتری حاڵی دەبووین. لـەو خەیاڵـەدا بـووم و لـەناکاو کیسەڵێکی گـەورەی چوارمەتری تـەونی خەیاڵەکەی پچڕیم و کاتـە شیرینەکەی لێ تـاڵ کـردم، بـە خـەیاڵیش، وازمـان لێنـاهێنن، سـاتێ کامـەران بـین.! ترسـێکی کوشـندەی هاویـشتە دڵـم، کـە بـەرز دەبـۆوە و سـەرئاو دەبـوو، کەرتـە شـاخێك بـوو، زەبـەلاح و گـەورە، کـە نقـومیش دەبـوو، چـەورییەکەی لەسـەر رووی ئاوەکـە

جێدەهێشت. دەستمدایە سەوڵەکەم، هیچی تر شك نابەم. بۆ پاراستنی خۆم لە هەموو مەترسییەك، هەر سەوڵەکەم. ئا کە مرۆڤ بێعارو جەربەزەیە، پێش دەمێك حەزم لە مردن دەکرد، بیرم لە خۆکوشتن دەکردەوە.

ئێستاش ترسی مردنم گەیشتێ، عەودالی، خۆپاراستن و دەستوەشاندنم، ئای چەند ژیان لە مردن شیرین ترە..! کاتیش، هێدی هێدی، بەرەو دەرکەوتنی ماسی شاکی کافرم دەبات.. لەبەر ئەو کەین و بەینە و لەبەر ئەو رووداوانە هەڵکۆڵینی تۆماری رۆژێکم لەسەر بەلەمەکەم لەبیر چوو.! خێرا کلیلەکانم دەرهێناو ژمارەی رۆژێکی تاڵ و چاوەڕوانی ترم زیاد کرد.!

-3-

لقی دارێك، یان پوشێك، لە رۆژانی پێش كارەساتەكە، لەلام هیچی نەدەگەیاند، بەڵام ئیمڕۆ، واتە رۆژی نۆیەم، زۆر دەگەێنیٚ!؟ دوێنیٚ بە خەیاڵ و وردەبیرم زۆرم نەمابوو بگەمەوە سەر زەوی و رزگارم بیٚ، وا ئیمڕۆش بەدیتنی لقە دارێكی سەرئاو كە بە تەوافەكەمەوە نوسابوو، زۆری دەووت، هیوای گەیاند، بونی ئەم لقەدارە، بە هزری من، نزیكیە لە وشكانی، لەكاتی خۆیدا حەزرەتی نوح باڵندەیەكی بەرەڵاكردو كە گەڕایەوە سەر كەشتیەكە لقی تەڕی زەیتونێكی لەگەڵ خۆیدا هێنابوو، كە حەزرەتی نوح ئەمەی بینی، بزەی هاتیٚ و موژدەی دانیٚ، كەوا زۆریان نەماوە و وشكانی هەیە..!

لەماڵەوە، ئیمڕۆ قەشەكەمان، دوا نوێژی ماڵئاوایی بۆ كردم، پرسەكەم تەواوبوە، لەسەد لاوە لێقەوماو و بەدبەختم، بەس لەوە نەبیٚ، كەوا ئیمڕۆ ئەم لقەدارەم بۆهات، منی برسی و گەدە وشك و ریخۆڵە مردوو، وا خواردنی بۆهات، سەد سوپاس و شوكری دەوێت، لقەدارەكەم، تام كرد، تامی تاڵ و

تفت و ناخۆش بوو,بەڵام! بۆ من زۆر بوو، تامی گرنگ نییە، بوونی گرنگە..

لە منی بێکەس و بەدبەخت و بێهیوا، چی چاوەڕێ دەکرێت، کەسێك بە هیوای رزگاربونە، هێشتا خاڵێکی نەهاتبێتە پێش..! وا چاکەو نوێژی مردن بکەم. هیچ دەروازەو نیگام نەماوە، بێجگە لە نوێژی مردن..!

بەشی یازدەهەم

-1-

هەموو کەسێ، هەر بۆ یادگاری و بیرەوەری، یادی کۆن، یادی تاڵ و شیرینی دوێنێ بەبیرخۆیان دەهێننەوە، وا منیش، باسکە مەلە و پەلەقاژەی مردنی هاوڕێم لویس رۆنجیفۆم دێتەوە پێشچاو. ئەدی رۆژانی بێهیوایی و مانەوەی خۆم بە تەنیایی و ئاوی سوێری دەریاو برژانەوەی برینەکەی قاچم و زۆربونی پۆرگەکانی پشتم و وەرگەڕانی بەلەمەکەم.. هەموویانم بەبیرخۆم دەهێنایەوە، چەندی بگێڕمەوە، تەواو نابێ، ترسی شاکەکەو کوشتنی نەورەسەکە و زۆری تر.. هەموویان، وەك فیلمێکی سینەمایی دیمەنەکانی دێنەوە پێشچاوم.

تاریك و روون بوو، کە هەوایەکی بەهێز هەڵیکرد، قاچم ژانی زۆر بوو، دەلەرزیم، خۆ منیش مرۆڤم، گۆشت و ئێسقانم، هەستم هەیە وابوەعومرێك بە تەنیام و سەرگەردانم، کە رووداوەکانم بەبیردێتەوە، زۆری نامێنێ مێشکم بتەقێ..

ئێسقانەکانم بە ژان کەوتبون، هەستم دەکرد، سەرم لە بەدەنم گەورەترە.. کە خۆرهەڵات، هێڵێکی تری تەمەنم رادەکێشم و دەبێ چارەنوسم بگاتە کێندەرێ، رۆژێکی تریش، دێ و من تەنیام و شەیدای وشکانی و مردنم!

-2-

لەبەر ژانی قاچم، کەوتمە سەرپشت، هەرچی لێدەکەم، هەر ژانی هەیە، درێژم کردەوە، ژانی هەر زۆرە، ویستم هەڵسمەوە سەرپێ، نەمتوانی سەراوسەر بەربومەوە، سەرم بەر رۆخی بەلەمەکە کەوت و چاوەکانم زەق بوون، لەگەڵ ئەو ژانە قورسەش، کاتم هەر لەبیرە، تەماشای سەعاتەکەم کرد، بینیم، چواری بەیانییە، کاتی تەماشای ئاسۆیە، تەماشای دوورە.! زۆر تەماشای ئاسۆی دەریام کردبوو و هیچم چنگ نەکەوتبوو، بۆیە بە هیواوە چاوم لە ئاسمان گیرکرد، بینیم رەنگی گۆڕاوە، سوور بوە. دەریا سەرمای دەنواند. ژانی چۆکم زۆرتر دەبوو، زۆری نەمابوو لە ژانا چاوەکانم دەرپەڕێت، بێجگە لەو ژانە، ژانە سەریش هاتە سەری، سەریشم کەوتە ژان.! هەر ئەوە بوو نەفەسم دەهات، ئەگەرنا مردوو بووم! حەزم لە مردن زیاتر بوو نەك لە ژیان. رۆژگارم بەس رۆژ ژماردن و ژان و بێهوایی و شاك و شینی ئاسمان و ئاوەکەش کەسك ببوو.

بەیانی چەند وێنەی گەڵاو لقی دارم لەسەر ئاوا بینی، زانیم هی دارگوێزە، بەفیزەوە، گاڵتەم بەخۆم کرد. دوێنێ

شـەویش تەماشـای سـەماکەرێکی عـەرەبم دەکـرد، دوێنـێ لـە شاری موبیل بووم! ئەم شەویش لە ماڵەوەم. لە بۆگۆتا لەگـەڵ هەڤاڵەکانمدا، لـە قوتابخانـەی لاسال لـە شـاری فیلافیشانسو بووم، ئێستاش زەوی دەبینم، ئەگەر پێش چەند رۆژێ بوایـە، یەکـسەر، خـۆم دەهاویـشتە نـاو ئاوەکـە و بـۆی دەچـووم..! واملێهات، ئەو سەرابەی پێشچاوانم بە دیقەتـەوە بۆی دەچم، کـە دەچـم.. نزیـك دەبنـەوە..! جارجـاریش بـە دووری دوو کیلۆمـەتر دەیبیـنم.. لـەو دووربونـەو نزیکبونـەدا، رووم وەرگێـڕا.. خۆزگـەم بـە مـردن خواسـت. دیـسان خـەیاڵ و سـەرابە! وای لێهـات، بـە رۆژیـش خـەیاڵ دەبم، چـۆن بەشـەو خەیاڵ و خـەونم دەهاتـە پـێش، واملێهات! گەواڵەیـەك هـات و ئاسمانیشینی لێگومکردم، لەخۆرهەلاتـەوە، خۆشمویـست، لام پیرۆز بوو، لـە شـەودا دەترسام، بـە رۆژ باشترم, گەرمەکـە قەیـدی ناکـات.! نیگـەران و بێـزارم، شـەو تـاریکی و نـامۆیی، رۆژیش ژانە پشت و زورانـەوەی پۆرگـەکان. سـەد لەعنـەت لـە بەدبەختی و چارەڕەشی خۆم! خۆزگە پارچە پارچە بومایـە و هـەر پارچـەیەکم کەوتبایـە لای ماسـیەك، نـەك توشـی ئـەم ناڕەحەتیە بوومایە..!؟

بۆ سەرینە رەقەکەم گـەڕام، باشـە! سـەرینم بۆچییە، خـۆم خەو ناچێتە چاوانم، سـەوڵەکەم شل کـردەوەو سـەرم پێکـرد،

کاتـژمێر بـوە پێنجـی بـەیانی، بـەم کازیوەیـە زانـیم وێنـەکان راستن و زەوییـەکی کەسك و درێـژ لـە رۆخـی دەریـادا دیـارە. دڵـشادو کامـەران بـوم، لـە خۆشـیا شاگەشـکە بـووم وەك ئـەو کاتانەی کە گڵۆپی فڕۆکەکانم لێ دیـاربوون، کـە نەورەسـەکەم بینی، کە بینیم رەنگی ئاوەکە گۆڕاوە.. ئای ئەگەر دوو هێلکە و پارچەیەك گۆشتم لە پێش دەبوو، ئای ئەگەر گلاسێك شیرم لەبەردەما دەبوو..!

کەسـکاییەکە، هــەردوو کیلۆمــەتر لــە مــن دوور دەبــوو، ســـەوڵەکەم دەســـتمدایە، بـــەڵام! مـــن برســـی و مانـــدوو سەوڵێکیشم شکاوە! ئەدی ژانی ناولەپم، ژانـی پـشتم، خـۆمن هەر دەردێکم نییە..! بەڵام، کۆڵم نەداو بـەهێزەوە تاقـەتم دایـە بەرخۆم و بەرەو پێشەوە چووم.

-3-

بــــه ســــەوڵە شـــکاوەکەو شــــەماڵە فێنکەکـــە، کـــەمێ چـوومەپێش، کـە دەچـوومە پێـشتر دارگوێزەکـان، گـەورەتر دەبوون.

"داخـی گـرانم" گـەر دوو سـەوڵەکەم نەفەوتابایـە، ئێـستا خێراتــر دەڕۆیــشتم" ڕۆیــشتن بەیــەك ســەوڵی شــکاو زۆر زەحمەت بوو.

کە زۆرتر ڕۆیشتم، توشـی بـەردەلانێ بـووم، کـەڤرە تیـژ و تیشی دەم تیژ، بۆیـە بـە ناچـاری خـۆم لـە بەلەمەکـە هەڵدایـە خوارێ و بەلەمەکەم جێهێشت، منـی برسـی و مانـدوو، دەبـێ دوو کیلۆمــەتر بەمەلــە بــبڕم، پــشتم دەزورێتــەوە، چــۆکم ژان دەکات، بەڵام دەبێ مەلەبکەم!! کە ئاو بە پشتم کەوت، هـەموو پۆرگــەکان کەوتنــە ژانــی زۆرتــر، کــە کەوتمــە مەلــە زۆرتــر مانــدووبوم..! بــەڵام هەســتمکرد، وا بــەرەو زەوی وشــکانی دەچم.. لەهیوا نزیك دەبمەوە.. کراسەکەم لەبەر کردبۆوەو لـە پشتم بەست بوو، قەیتانی پێڵاوەکەشم توند بەست بـوو بۆیـە هـــەردووکیان ئـــەرکیان گرانترکـــردم.. لـــەو تەنگاوییـــە،

زنجیرەکەی ملم خەریك بوو داکەنریٚ، بەڵام، چاپوکانە بەدەمم گرتمەوە. وەك شێتێ، ملم لەدەریا دەنا، بەلاّم دەڕۆیشتم، ترسی ئەوەشم بوو، نەوەك شەنگم لەبەر نەمێنێ و پەکم بکەوێت، بەلاّم، هیوای ترم نەماوە، بێجگە لە مەلەکردن.. خۆ بەلەمەکەشم دوور کەوتەوە.. دارێکم لەدەست بوو هەردوو سەری پیس..!

بەشی دوانزدەم

چارەکە سەعاتێك بوو مەلەم دەکرد، بە قسەی خۆم یەك کیلۆمەترم بڕیوە، زەویم، لێ بەدەرکەوت، جوان دیاربوو، بڕوام کرد ئەمجارە راستییە، تیشکی هیوام بینی، دڵخۆش بووم، تیشکی خۆر دەتووت زێڕە لە نێو گەڵاو لقی دارگوێزەکان خۆی نیشان دەدام، زانیم گوێزەکان، دارگوێزی هیندیین، گوندو ئاوەدانیم بینی، هێدی هێدی، خانوبەرەم بینی، بوە بیست دەقیقەی تەواو وا مەلە دەکەم، زۆر ماندوو بووم، بڕوام بەخۆم هەبوو، هێزم دایە بەرخۆم و ملمناو رانەوەستام.

نیوەی تەمەنم لە دەریا سەرفکرد، قەت وەك ئێستا، هەستم نەکردووە کەوا مەلەوانزانی چاکم و مەلەوانی پیرۆزە.! ئیمڕۆ نوێ ئادارە، وا نزیکتر دەبمەوە، دارگوێزەکانی گەورەتر دیارن، هەستم دەکرد، تیشکی خۆر ماسولکەکانی دەستمی بەهێزتر دەکرد! ئاوی دەریاش شیرین تر دەبوو. لەوە دەترسام، ئەو هەموو رەنج و کۆششەم

بەفیڕۆ بچێت و تاقەتم نەمێنێ و پەکم بکەوێت. بەڵام خۆش بەختانە، هێزم هەر مابوو، دەچومە پێش و دار گوێزەکان قەبەتر دەبوون.

کەمێکی تر ڕۆیشتم، ویستم تاقیبکەمەوە, بزانم قاچم بەر لمی دەریا دەکەوێت و پێیەکانم دەگەنە بن ئاوەکە..!! بەڵام، دیار بوو، هێشتا قوڵ بوو هێشتا چونە پێشەوەی دەوێت، تاقەت و مەلەوانی دەوێت. دارستانی چڕو سەوزایی زۆرم لێ دەرکەوت، دوو جاری تر، ویستم لەسەر پێیەکانم ڕاوەستم.. دواجار، پاش دە ڕۆژ، ڕاوەستام! قاچم بە خاکەوە نوسا..! ڕاوەستام! قاچم بە لم و قوڕی دەریا کەوت. ڕۆیشتن، بە ڕووی شەپۆلا بۆ منی ماندوو و بێزار ئاسان نەبوو، کارێکی قورس و ئەرکێکی گران بوو.. پانتۆڵ و کراسەکەی بەرم و مەدالیاکەی دەمم و ئەزیەتی پێڵاوەکەم. هەموویان، کارەکەیان زەحمەتتر دەکرد، خۆ ئەگەر، زوو خۆم ڕووت کردبایەوە، زۆر باش دەبوو، بەڵام! دیارە ئەگەر مرۆڤ لە گەرووی مەرگیشدا بێ، هەر شەرم دەکات و حەزدەکات هەر پۆشتە بێ..!

زۆری نەمابوو لەخۆبچم، ئاو تا پشتێنم هات، بۆیە بە ناچاری دووبارە کەوتمەوە مەلەوانی هەتا ئاستی ئاوەکە گەیشتە ڕانم.. ویستم غار بدەم، ویستم شەقاوی گەورە

باوێم.. بەڵام هێشتا، ئاوەکەی تەوژمی بۆ من هەبوو.. خوێن لە چۆکم دەهات، بن نینۆکەکانم پڕ قوم ببوون. هەموو شتەکانی پێشم دەسوڕان، زەوی، دار، ئاوەکە، وام هەستکرد، دەیانەوێت قووتم بدەن، بەم دوا دواییە، خەریك بوو، داوەشێم! بەڵام، دیاربوو، خەون و تارمایی بوون و لە ئاکامی ماندووبونا دروستبوون. بەهەرحاڵ! لەسەر دەست و لەسەر چۆکان خۆم گەیاندە سەر زەوی گشت گیانم خوێن بوو، شەکەت و نیوە مردوو، هێمن و مات لێیکەوتم و بیرم لە هیچ نەکردەوە.

نەمدەزانی پەنام بۆ کێندەرێ بردییە، بە ئارەزوو و ویستی خۆم نەبوو. کپ و سەرسام و ئەبڵەق ببووم! کزەی شەماڵ دارەکانی دەهەژاند، یاری شەپۆلی دەریاشم لێ نزیك بوو. هەر ئەوەندە بوو سەرم دەجوڵاو چاوم دەگێڕاو چواردەوری خۆمم پشکنی، بینیم، لە دووری بیست مەترێك پەرژینێکی بە سیمی سەرتیژ دیاربوو، ڕێچکۆلەیەکی باریك و پاشماوەی چەند گوێزێکی شکاوم بەدی کرد، خۆ ئەو شتانە، بۆ من هیچ بایەخیان نییە و کارم پێیان نییە، بەڵام بۆ من زۆری دەگەیاند، ئەویش نیشانەی بوونی ئادەمیزادو ژیانە..!

کاتژمێر گەیشتە شەشی بەیانی، هەر دە دەقیقە دەبوو پاڵم دابۆوە، هەندێ گوێزی هیندیم دیت، بەخش خشۆکە بۆیان چوم، گەیشتمە دارێك و پشتم بە دارەکەدا، دەستم بۆ گوێزی هیندییەکە درێژکرد، دەستم گەیشتێ و هێنام. هەڵگێڕو وەرگێڕم کرد، وەك ئەو ماسیەی کەوا پێنج رۆژ لەوەوپێش لەناو دەستمدا بوو، گویم لە قڵپەقڵپی ئاوی گوێزەکە بوو، گوێم لە ئاوەو زۆریشم تینووەو ئەوەش زۆرتر شەیدای ئاوی کردم و زیاتر تینووبووم، ئەو گوێزە سێ کونی هەبوو، ئاویشی تێدایە و تامەکەشی خۆشە، بەڵام شکانی گوێزەکە تەورداسێکی دەویست، منیش لە کلیلەکان زیاتر هیچم شك نەدەبرد، ئەوەشم دەزانی شکانەکە بەو کلیلانەش نەدەکرا، واتە گوێزەکە، بۆ من هیچ..! بۆیە بە ناچارییەوە فڕێمداو ئەویش بۆ ناو ئاوەکە غلۆربۆوەو شڵپەی هات..!

لە دوورەوە، سەگوەڕێ دەهات، گوێم قوراخ کردو زەینم بۆ لای دەنگەکە راگرت، لەناکاو تیشکی زیوینی دەرکەوت، چاوم بە تیشکێ کەوت، تەماشام کرد، بینیم، تیشکەکە هی جامێکی ئەلمنیۆمی سەرشانی کیژێکی رەشە، ساڵدانە ساڵدانە دەڕۆیشت.

دەهات و منی نەدیبوو. لە دوورەوە تەماشام کرد، پەلەم بوو، زوو بزانم ئێرە کێندەرێیە، ویستم لە ئاکاری ئەودا

ناوچەکە بناسم، پرسیم! خەڵکی جامایکا، ئەرخیل و هەموو خەڵکی دوورگەکانی ئەنتیلم هێنایەوە پێش چاوی خۆم.. دەبێ ئەوانە چ میللەتێك بن!؟ چ زمانێك تێبگەن.! دەبێ لە ئیسپانیەکەی من بگەن، خۆ ئەگەر لە ئیسپانیەکەم حاڵی نەبێت، ئەوا یەکسەر رادەکات و دەڕەوێتەوەو ئەو هەلەشم لە کیس دەچێ..! من کەڵکی هیچم نییە! وەك مەلۆتکەم، کەڵکی جولآنەوەم نییە، بە ئینگلیزییەکی رەوان بانگم کرد.. وتم، هێلپ می..! ئەویش بە زەقی تەماشای کردم و هاوارم کرد، هلۆهلۆ.. هلۆ.. دیاربوو، دوودڵ و سەرسام بوو، لای ئەو عەنتیکە بوو، بڕوای نەکرد، ڕایکرد، هەڵات، دوورکەوتەوە و دیسان بە تەنیا مامەوە.. تەنیایی..!!

هەر ئەوەندە بوو هەناسەم دەهات، بێهۆش کەوتم و لە پەنا دارەکە هانکەهانکم دەهات، گوێم لە سەگوەڕێ بوو، خۆم قیتکردەوەو هەڵسامەوە سەرپێ و بەهێزی دەستم خۆم راگرت. نیگام ئاراستەی لای سەگوەڕەکە کرد، یەك دوو دەقیقە راوەستام، کەم کەم، سەگوەڕەکە نزیك دەکەوتەوە، زانیم بۆنیان کردووە، دەهاتن. ماوەیەك، کەشەکە هێمن بوو، هیچ دەنگێ نەما، بێجگە لە گڤەگڤی با، هیچ دەنگێ نەدەهات، ئەبڵەق ببووم، چاوەکانیشم نەدەتروکاند، ئەودەمە کورتەم بە تەمەنێکی درێژ زانی، هەر نەدەڕۆیشت. لە ناکاو!

زەلامێکـــی درێــژو ســەگێکی لاواز و کــەرێکم لــێ پەیــدابوو. زەلامەکە، تفەنگێکی لەشان بوو، سەیری کردم. سەگەکەش هــەر بــۆ لام دەهــات. ئــەویش تفەنگەکــەی لەشــان کــردەوەو لەبەرخۆمەوە وتم: لەهەر شوێنێ بم، تەنیا لە کاریب نـەبم، بە ئیـــسپانی دوانـــدم و پـــێم وت، یارمـــەتیم بـــدە، چـــاوەکانی نەتروکاندو هەر تەماشای دەکردم. دیار بوو تووڕە و ڕق لەدڵ بـوو، زۆری نـەمابوو، گوللەیـەکم لێبـدات و بمکاتـە قوربـانی گوللەیەك، سەگەکەشی دەیلێستمەوە، نەمدەتوانی دووریشی بخەمــەوە، تاقــەتی ئەوەشــم نــەبوو، چوغەیەکیــشی لێبکــەم. دووبارە، داوای یارمەتیم لێکردەوە، ئینجا قسەی کردو وتی:

–چیت بەسەرهاتووە..؟!

ئەو دەیویست بە ئاسانی ژان وکوێرەوەری دە ڕۆژەکـەمی بۆ باس بکەم,بۆیە هەر ئەوەندە بوو نوزەم دەهات وتم:

–مــن لــویس ئەلیخانــدرۆ فیلاســکۆم، مــن دەریــاوانێکی پاپۆڕی کالداسم. من لە ڕۆژی(28)ی شوباتدا کەوتومەتە ناو دەریا..!

وامزانـــــی یەکــــسەر پــــڕم دەداتــــێ و لـــــە باوەشـــــم دەگرێت،وامدەزانی کەس نییە ناو و ناونیشانم نەزانێ،کەس نــەماوە، هــەواڵی منــی نەبیــستبێ.. وامزانــی بــە گــەرمی لــە ئـامێزم دەگرێـت. دلۆڤانـە بـۆم دەسـوتێت..! بـەڵام، ئـەو هـیچ

خۆی شێلو نەکردو سەگەکەشی لە من دوور نەخستەوە، تەنگاو بووم، دەمویست، سەگەکەی چیتر برینی قاچم نەلێسێتەوە، ئەویش بە ساردی و بەسەری لمووزی وتی:

–تۆ دەریاوانی گواستنەوەی پەلەوەریت، ئەوانەی پەلەوەری گۆشت خۆر و بەرازیان دەفڕاند و ئەو سامانە گرنگەی ئێمەیان دەدزی.! "منیش وتم":

–نەخێر! پاپۆری ئێمە، پاپۆڕەکەمان، کالداس تایبەتیە بە چەك و تەقەمەنی!؟ کە ئەم قسەیەی بیست، تفەنگەکەی دەستی لە شانی کردەوەو وتی:

–دەچمە شۆستەی بەندەرەکەو پێویستم بە کلافەیەك سیم هەیە، هەرکە گەڕامەوە یارمەتیت دەدەم. وامزانی ئەم هەلەشم لەکیس دەچێت، بۆیە پرسیم:

–دەگەڕێیتەوە.. دەگەڕێیتەوە.!

–دەگەڕێمەوە "وەڵامی دامەوە"

بزەیەکی هاتێ و کەرەکەی دایە پێش خۆی و ڕۆیشت، هەتا ڕۆیشتیش، سەگەکەی هەر خەریکی من بوو....

–دوا پرسیار، زەحمەت نەبێ.. ئێرە کێندەرێیە.؟!

+"هەر بە ڕێگاوە" وتی: ئێرە، کۆلۆمبیایە.!

بەشی سیانزدەهەم

-1-

دەستم لە گەڕانەوەی ئەو پیاوە شوشت، کە گفتی گەڕانەوەی دامێ، وتی، دەگەڕێمەوەو یارمەتیت دەدەم، هەر نەگەڕایەوە، هەر هیچ نەبێ، سەگەکەی لێم پاس بکات و واز لە لیستنەوەم بێنێ.! سەگەکە، کە لە خوێن و کێم و تەڕی برینەکانم، تێری خوارد، دوورکەوتەوە، لەدیارم و لەسەر قوونان هەڵتوروکاو کلکی بۆم دەجولاند.

پاش چارەکە سەعاتێك، خۆی و ژنە رەشەکە، دیار بوو خێزانی بوو، گەڕانەوە، باش بوو، کەرەکەیان پێبوو. پرسیاری لێکردم، کەوا دەتوانم هەڵسمەوە، دەتوانم بڕۆم، لینگم ئەرز دەگرێ.؟! منیش، رەزای خۆم گران نەکردو وەلامم دایەوە، رەنگە، کۆشش دەکەم! هەڵسامەوە، ویستم بڕۆم، بەلام لەبەر بێهێزی سەراوسەر کەوتم، کە زانییان شەنگم

نییە، دەستی گرتم، هەردووکیان، خۆی و خێزانەکەی، منیان هاویشتە سەرپشتی کەرەکە و سواریان کردم.

دە رۆژ بێ ئاو و هەوا بووم، دە رۆژە تینومەو بەرگەم گرتبوو، بەڵام ئەو دەمەی لەسەر پشتی کەرەکە بووم، لەو دە رۆژە زۆرتر شەیدای قومێ ئاوی خواردنەوە بووم. زۆر بێ شەرم، داوای ئاوم کرد. داوای ئاوی گوێزی هیندیم کرد، داوام کرد گوێزێکم بۆ بشکێنن، گەرچی ئەو وتی، بەداخەوە، تەورداسم لا نییە، بەڵام راستی نەدەکرد. خۆم بینیبووم، تەورداسێکی بە کەمەرییەوە شۆرکردبۆوە. من وامدەزانی، ئەگەر گوێزێکم بۆ بشکێنن و ئاوەکەی بخۆمەوە، ئیسراحەت دەکەم و پڕ بەدڵ دەڵێم ئۆخەی.! کە دوو کیلۆمەترێك رۆیشتین، بۆم روون بۆوە، کەوا ئەو لەبەر تەندروستیم ئاوی خواردنەوەم ناداتێ، ئەو وای بە باش دەزانێ، دەبێ پزیشکێ بڕیار بدات. ئەو دەیزانی، خواردن و خواردنەوە بۆ من رەنگە باش نەبێ و سەخڵەتم بکات..

زانیم کەوا لەلای ئەوان پزیشك نییەو دەبێ بمگەیێنێتە شاری سان خوان دی ئورایا، ئەم شارەش، دوو رۆژە رێ دوورە! پاش رۆیشتنی نزیکەی نیو سەعات، لە قەراخ خانویەکی داری سەر بە چینکۆ منیان داگرت، لەگەڵ دوو ژنی تر، هەڵیانگرتم و لەسەر جێگایەکی پاك و خاوێن

دریـژیان کـردم. جامێـك شـلەی گـەرمیان هێنـا، بـە دەسـتی، ژنێکیـان، دڵـۆپ دڵـۆپ لـە دەمـی کـردم، بـە خواردنـەوەی و گەیشتنی ئەو شلەیە بۆ هەناوم، کەمێ هێـزو مـەزاجم هاتـەوە سەرخۆ، تێربووم، ئارەزووی چیترم نـەما. کـە بەسـەرهاتەکەم هەنـــدێك گێڕایـــەوە، دیـــاربوو، هیـــچیان نەبیـــستبوو، نـەیانزانیبوو، مـن خنکـاوم، هیـچیان لـەو کارەساتـە جـەرگبڕە نەبیستبوو، ئەمەیان دڵتەنگی کردم.

-2-

ئـەو ژنـەی دڵـۆپ دڵـۆپ ئـاوی لـە زاری دەكـردم، لـە دەمـی دامـەوە، كـە چـیتر قسـە نەكـەم، كـاتی ئـەوە نییـە! ئاوەكـەت بخـۆرەوە.! قسـەكانت بـۆ دوایـی، بـۆ رۆژێكـی تـر هـەڵگرە. كـە بـۆنی چێـشتم كـرد، ئـارەزووی خـواردنم لا دروسـتبوو، بـۆ پارووییـەك خـواردن، زۆریـان لێ پاڕامـەوە، بـەڵام! وتیـان: تـا دكتـۆرێ تەماشـات نـەكات، نـاكرێ، زادێ بـچێتە هـەناوت، نابێ! تـا پزیشـكێ دڵنیـات نـەكات، بێجگـە لـەو شـلەیە، هـیچ ناخۆیـت. رۆژ درەنـگ داهـات و پزیـشك هـەر نـەهات. داماسـو ئیمتـیلا، ئـەو پیـاوەی منـی هەڵگرتـەوە، چـوبوو بـۆ شـاری مۆلاتـۆس و ئاگـاداری پـۆلیس و لێپرسـراوانی كردبـۆوە، ئەوانیش هیـچیان نـەزانیبوو، وەك زانـیم، رادیۆشـیان هـەبوو، بـەڵام كەسـی وایـان نـەبووە، گـوێ لـە هەواڵـەكان راگرێـت و زەوقـی بیسـتنی هـەواڵیان نـەبووە، ئەگـەرنا خـۆ هـەموویان بـە كۆمەڵ لە رادیۆكە كۆدەبوونەوە.

مفــەوەزێك و شــەش پــۆلیس بــۆ رزگــاركردن و بــردنم هاتبوون، ئەودەمەی ئەوان لە مولاتۆسەوە گەیشتن، من چاك

خـەوم لێکـەوتبوو، ئـەوە دوازدە ڕۆژە وا نەخـەوتووم، بـەڵام، ئەوان ئاگاداریان کردمەوەو هەڵیانگرتم، زۆرم لا ناخۆش بوو، لەبەر ئازارەکانی هەموو گیانم، حەزم نەدەکرد بجوڵێمەوە.

ڕوونـاکی لایتـەکانی دەسـتیان، تیـشکی فانۆسـەکان، چاویان دەزوراندمەوە، خەڵکێکی زۆریشم لیٚ کۆببۆوە، چ جا ئەوانەی بۆ ڕزگارکردنم و چاودێریم هاتبوون، یان ئەوانـەی هاتبوون تەماشام بکەن، لە قەرەباڵغییەکە کەمێ تەنگەنەفەس بووم، پشوم سوار و دڵتەنگ، وەخت بوو بخنکێم.

دیسان ڕۆیشتم، ئای منی بەدبەخت و چارەڕەش، دوازدە ڕۆژە هـەر دەڕۆم، هـەر بـەڕێوەم، هـەر دەڕۆم و نـازانم لـەکام مەنزڵم و کەی دەگەمەوە دوا مەنزڵ!

-3-

بـه ڕێگایـەكی سـەخت و هـەوراز و نـشێودا منیـان بـرد. لەسەر تەختەدارێك منیان بەرز ڕاگرتبوو. هەشت كەس منیان لەسەر شانیان دانابوو، هەردوو كەسێ لایەكیان لەسەرشان بـوو.. زۆرم گـەرما بوو،لـە گـەرمی و ڕوونـاكی لایـت و فانۆسـەكان بێـزار ببـووم، ئـەدی ناڕەحـەتیم لەسـەر ئـەو تەختـەدارە، دیـارە بـەختی مـن وایـە، لەسـەر تەختـەدارێك بـۆ سـەر تەختـەدارێكی تـر، هـەر دەڕۆم..! وامـدەزانی لـەناو زینـدانێكی تاریـك و تەسـكدام و ئـازار دەدرێـم، هـەر نیـو سـەعاتێ، ئـەم هەشـت كەسـە دەگـۆڕان و هەشـت كەسـی تـر دەهاتنە بن دارەكەو دیسان دەڕۆیشتین.. ئـەوەیان، باش بـوو پارچـە كێكـی سـوێرو ئاویـان دامـێ. بـەم غەڵبەغەڵبـە، بـەم سـوارو لەسەرشـانە، هەشـتی بـەیانی گەیـشتینە شـەقامەكانی شاری مولاتوس. خەڵكێكی ئەوەندە زۆر بۆ دیتن و پێشوازیم هـاتبوون بـە سـەد مفـەوەزو پـۆلیس خەڵكەكـە پەرتـەیان پێنەدەكرا..!

هـــەر بابايـــە دەهاتـــە پـــێش و ڕێگاکەشـــیان دەبەســـت. مولاتوس، شارێکی بچوکی ماسیگرانە، شەقامەکانی تەسك و باریـــك و تەنگەبـــەرن و هـــەوای کـــەم بـــوو، منـــی مانـــدوو و نەخۆشیش.. خـەڵك هـەردەهاتن. دەهاتنـە تەماشـام! لـە شـاری مونتیریـا بـۆ هاتوچـۆ هەفتـەی دووجـار فڕۆکەیـەك دەهـات و هەواڵ و کاڵاو پێویستیەکانی بۆ دەهێنان، بۆیە هـەواڵی مـن بۆ ماڵـــەوە و هـــەواڵی ماڵـــەوەش بـــۆ مـــن، دوا دەکـــەوێت، مـــن چاوەڕوانی هـەواڵی ماڵـەوەم بووم، لـە جیـاتی ئـەوە، خـەڵك بۆ دیتـنم دەهـاتن، دەسـتەیەك دەهاتـە پـێش و نیگایـان دەکـردم و جێگاکانیان دەگۆڕی و دەکشانەوە و دەستەیەکی تـر دەهـاتن.. منیان لەسەر ئەرزەکە داناو خەڵکەکەش بۆ دیتنم ڕیزیان گرت.

دوو ساڵ لەمەوپێش لە شاری بۆگوتا، بە پەنجا سـانتفۆس خەڵك بە کلۆفەوە دەهاتن بۆ دیتنی دەروێشێك، کەوا ماوەی نـۆ ڕۆژە لە قەفەسێکی شووشەیی داخراو ژیابوو، ئـەویش بـێ نـان و ئاو ژیابوو، بۆیە ببوە پاڵـدان و قەرەباڵغییـەك ئەوسـەری دیـار نەبێ، وا ئێستاش منی دە ڕۆژ لە دەریا ژیاوی بێ خـۆراك و بـە ئەشکەنجە ڕزگارم بوەو خەڵکیش، یەك لە دوای یەك، لـە دوورو نزیك، بە پەلـە دێن بۆ دیتـنم، بـەڵام، جیاوازییەکـەی ئەوەبوو، خەڵکەکـە، بـە خـۆڕایی تەماشـایان دەکـردم. کەسـیش نـەبوو، بلیت دابەش بکات و پارە وەرگرێت، ئەگەرنا، بازاڕم دەبوو..!

لەسەر هەمان تەختەدار، منیان گواستەوە بۆ شاری سان خوان دی ئوریا، ئەمجارە، لەم هەوارەدا، بینەرو خەڵك زۆرتر بوون، شەش سەد کەسێك دەبوون..! منداڵ و پیر, ژن ,پیاو,گیانەوەر,کەر, گاو گۆلکیشیان.. هاتن.! بەو ڕێگایەدا یەك رۆژ رۆیشتین، هەر خەڵکم بینی. پیادەو سوارم بینی. کە خەڵکەکەم دەبینی، خەڵکی لەش ساغ و تەندروستی باش و چوست، دەبوژامەوە، کەیفم پێیان دەهات.! بێگومان، هەموویان تێرو پۆشتە بوون، حەسوودیشم پێیان دەهات. لەناو ئەو حەشاماتەدا، دەنگی موسیقایەکم گوێ لێبوو، رادیۆیەك بوو، کە دەڕۆیشتین، دیاربوو، دڵۆپە ئاوەکان و کێکە سوێرەکە، زەوقی خواردنی لا دروستکردبووم، بۆیە زۆر حەزم چووبوە خواردن....!

کە گەیشتینە ناو شار، چیم بینی، لافاوێ خەڵك، هێرشیان هێنا، شاریان چۆڵکرد.. هەموویان بۆ دیتنم هاتن.. هاتنە پێش.! دکتۆر همبرتوگومیر، کە جەستەمی پشکنی و جوان و ورد تەماشای کردم، بزەیەکی هاتێو مۆژدەی لەش ساغی دامێ.. فڕۆکە ڕاوەستابوو، فەرموویان لێکردم و وتیان، بۆماڵەوەو بۆ باوەشی ماڵ و منداڵەکەت بفڕە.. فەرموو..

بەشی چواردەهەم

-1-

دە رۆژی مانــەوەم لــە نــاخی دەریــاو لــە پانــایی ئاسـۆ بەرینەکـەی، تـەنیاو سـەرگەردان، بـێ ئـاو و بـێ خـۆراك بـوو، منی کردە پاڵـەوان، خـۆ ئەگـەر خواردن و قیبلـەنما و قولاپـی ماسـیگرتنم لابایـە، یـان هـەر چـەند پـاروە زادێکـم لەلابایـە، نەدەبوومـە ئـەو پاڵەوانـە.! ئـەو شـەڕە سـەرەیەو بـەرگری و دەردەسـەرییە بـۆ ئـەوە نـەبوو. ببمـە پاڵـەوان، بـەڵکو بـەس بـۆ ئەوە بوو نەمرم! رزگـارم بـێ! لێم دەپرسن، رات چییە، ئێستا تۆ پاڵەوانی..؟!

بـەوە سەرسـام و شاگەشـکە دەبـووم، پاڵـەوانی چـی.؟ مـن هــەر پیاوەکــەی جــارانم، پاڵــەوانی چــی..! پاڵەوانیەکــەم ئەوەندەیـە، ئێـستا چـۆکم ژان ناکـات. پـشتم ناهێـشێت، هـەر وەك جارانم، هیچ نەگۆڕاوم. برادەرە دڵسۆزەکانم بە چاوێکی تــر ســەیریان دەکــردم. منــیش رق و بێــزم لــە چــاوانیان دەخوێندەوە..! من لە ژیانمدا هیچ رۆژێ، قەت! هـیچ ناحـەزو

دوژمـن و نـەیارم نـەبووە، ئـەی ئـەم خەڵکـە بـۆ وام تێدەگـەن.. بۆ!؟ زۆریش کۆششم بۆ ئەوە کرد، هـەموویان، ئـەوەیان لـەبیر بچێتەوە کە من پاڵەوانم! بە هەموو لایەك، وایانکرد ناوداربم، خەڵك هەر بۆ دیتنم دەهاتن.. نەك تەنیا لە شارەکەی خۆم، لـە شـــارەکانی تـــری وڵات، لـــە هـــەموو جیهـــان، دەهـــاتن، رۆژنامەنووسـی زۆر هـاتن، وێنـەگر، هـەواڵنێری ئاژانسەکان، ئاخافتنیان لەگەڵ کردم، وێنەیان گرتم، هـەر بە غار دەهـاتن، بەپەلـــە بـــوون، وایـــان دەزانـــی گەنجینەیـــەکی بـــەنرخیان دۆزیوەتـــــەوە. وای لێهـــــات، دەرگـــــاوان و پـــــۆلیس و دەستەلاتدارەکان خەڵکیان بۆ دیتنم قەدەغەو سنووردار کردو بـواری ئاخـافتن و دیـدارو وێنـەگرتنم کـەم بـۆوە.. منـیش بـەوەیان، بـەم کـارە، سەرسـام بـووم، بۆچـی.؟! مـن هـەر پیاوەکەی جارانم.. هـەر ئەوەنـدەم هەیـە، دە رۆژ لـە دەریـا بـە تـەنیا بوومـە و ئێـستاش هاتومەتـەوە، تـەواو، ئـەوەیان چـی تێدایە.! بەلام، ئەوان بە شتێکی تریان لە قەڵەم دەدا، وەنـەبێ کەسێ منی نەدیتبێ، پاش ئەوە، هەرچۆنێك بوو , بـە فێڵ و بـە سـاختە، دوو رۆژنامـەنووس هـاتن، خۆیـان گەیانـدمێ، یەکـەمیان سمێـل زلێـك بـوو، نزیکـەی پـەنجا وێنـەی گـرتم، دووەمیـشیان، خـۆی کردبـووە دکتـۆری دەروونـی و والـێم بەژووریٚ کەوت.!؟

-2-

دایـك و بـاوكم و پزیـشكەكان و برینپێـچەكان و هەنـدێ پاسەوانی تایبەت، بێجگە لەمانە، كەسی تر بۆی نەبوو سەرم لێبدات و بمدوێنێ و پرسیارم لێبكات..!؟

رۆژێكیان، پزیشكێكی گەنج، بلووزێكی سپی لەبەربوو، چاویلكە لەچاو، لـێم هاتـە ژوورێ، ئەفسەرەكەی دەرگاكـەم، داوای ناسـنامەی لێكـرد، ئـەویش گیرفـانی گـەڕاو وتـی: بمبوورە، ئیمڕۆ، چ بەڵگەنامەم هەڵنەگرتووە، ئەویش ڕایپێچا بـۆ لای بەڕێوەبـەری نەخۆشـخانەكە، پـاش گاڤێـك گەڕانـەوە، ئەفسەرەكە وتی، ئەم پزیشكە، بۆی هەیە ماوەی یەك چارەكە سـەعات لـە گـەڵتابێ ئـەو وتوێـژی نەفسیت لەگـەڵ دەكـات، پسپۆڕی دەروونناسیە، لە بۆگۆتاوە تەشریفی هێناوە. بەڵام گومانم هەیە، رۆژنامەنووس بێ، وا دەزانم هەر ئەوەو خۆی گۆڕیـوە، منـیش لـێم پرسـی، جـەنابت، چـۆن دەزانـی ئـەو مامۆستایە، رۆژنامەنووسە..! پزیشك نییە!؟ لە وەڵامدا وتـی: پزیشكی دەروونی وا باوە، سەماعەی پزیشكان هەڵناگرێت.. ئـەو سـەماعەی بـە ملـی شـۆڕكردۆتەوەو گوایـە پزیـشكە..! بـــەڵام، زیرەكـــەو بـــە قـــسەكانی خـــۆی بەڕێوەبـــەری

نەخۆشخانەکەی قایل کرد، با یەك چارەکە سەعاتێك بمێنێتەوە..!

منیش بڕوام نەکرد پزیشك بێ! بە ڕۆژنامەنووسیش نەدەچوو، فەحسی کردم، هیچ قسەی لەگەڵ نەکردم، ویستی فێل لە ئەفسەرەکە بکات، تا بە تەنیا جێمان بهێڵێ، داوای لاپەڕەیەکی سپی کرد، بەڵام! ئەفسەرەکە لەو زاناتر بوو، خۆی نەچووە دەرێ، بە پۆلیسێکی وت، کەوا پارچە کاغەزێکی نوسینی بۆ بێنێ، داوای لێکردم، وێنەی پاپۆڕێك بکێشم، منیش بەجوانی وێنەکەم کێشا، لە کۆتاییدا وتی: فەرموو ئیمزای لەسەر بکە، دوایی داوای وێنەی خانویەکی بچوکی کرد، منیش وێنەکەم کێشا، دارمۆزێکم لەگەڵیا کێشا، ویستی پرسیارێ بکات، بەڵام ئەفسەرەکە، قسەکانی پێبڕی، ئەویش فەحسێکی تری کردمەوەو وێنەکەی بردو ڕۆیشت، بەڵام لە کاتی مۆڵەتدراو زۆرتر نەمایەوە.

بەیانی زوو لە ڕۆژنامەی ئەلتیمبو وێنەکەم بڵاوکرابۆوە و نیشانەیەکی لە ناوەڕاستی پاپۆڕەکە کردبوو، گوایە من لەوێ راوەستابووم، بەڵام من لە دوای پاپۆڕەکە بووم، نەك پێشەکەی.

بە ریپۆرتاژەکەی پزیشکە ڕۆژنامەنووسەکە، هەواڵی مەسەلەکەم چاك پەرت و بڵاوبۆوە، خەڵك بە گشتی لە

مەسـەلەکەم گەیـشتن. کـە لـە فڕۆکەخانـەی بۆگۆتـا دابـەزیم، سـەرۆك کۆمـار، یەکـەم پێـشوازیکەرم بـوو، دەسـتە دەسـتە گەورە لێپرسراوان و پیاوماقوڵان هـاتبوون، سـەرۆك ویـستی، گفتـی ئـەوەم لێ وەربگرێـت، کـەوا دەگەڕێمـەوە کـاری دەریـاو پلـــەی ئەفسەریـــشم دەدەنـــێ، کۆمپانیـــای دروســـتکردنی کاتـــژمێری دەســـتی، پێـــنج ســـەد دۆلاری خـــەڵاتکردم و بڵاوکرایەوە کەوا، کاتژمێرەکەی دەستم لەم گەشتە سەختەدا یەك چرکە دوا نەکەوتووە، هەروەها کۆمپانیای دروستکردنی پێڵاویش، دوو هەزار پیزۆسی دامێ، وتیان، کەوشەکەی ئـەو لـەو ماوەیـەدا، بەقـەد نووکـە دەرزییـەك نـەقرتاوەو ئەمـەش نیـشانەی پتـەویی و چـاکی پێڵاوەکەیـەو ناوبـانگی باشـی کارخانەکەیە! لەگەڵ ئەوانەشدا، هەزار دۆلاریشم لـە خـاوەنی کارگـــەی بنێـــشتی زارم وەرگـــرت و حـــەقی بڵاوکردنـــەوەی هەواڵەکەش لە تەلەفزیۆندا پێنج هـەزار بیزۆسم وەرگـرت، بـە کـــورتی، ژیـــانی دەردەســـەری و ناخۆشـــیم لـــەو دە رۆژە تەنیاییـەو لـە تـرس و تـەوژمی تـاك و قوربەسـەرییم بـوە، سەرمایەیەکی زۆرو نـاوداری زۆرتـر، بەڵام!؟ ئەگـەر دە هەنـدە پـارەی تـرم بـدەنێ و سـەد هەنـدەش نـاودارب‌م و سـەرۆك کۆمـاریش زۆرتـر رێـزم بگرێـت، مـن قایـل نـابم و نامـەوێ جارێکی تر ئەم دەردەسەرییە ببینم..! نامەوێ.. هیچ.....

بوومه پاڵەوان، ناو و ڕەنگ و دەنگم گەیشتە هەموو سوچێکی جیهان، بەڵام من مەسەلەکەم جارێ هەر بە ئاسانی وەرگرتبوو، لەگەڵ برادەرەکانم دەچوومە سینەماو لە چایخانەکاندا دادەنیشتم، زۆریش خۆم دەرنەدەخست، ئینجا، ڕۆژانە چەندەها نامەو پەیام و تەلگراف و پۆستم بۆ دەهات. خەڵکی ناسیاو و بێگانە حەزیان بەدیدارم دەکرد، لە بیریرا پارچە هەڵبەستێکی درێژو جوانیان لەسەر سەربوردەکەم نوسیبوو و ئیمزای سێ پیت یو. ڤی. سی لەسەر بوو گەیشتە دەستم، لە شاری موبیلەوە ماری چاوشینی هاوڕێم نامەو وێنەی رازاوەی بۆ دەناردم.. بۆ پیرەژنێکی بەزەوق و خاوەن ئەلبومێکی زۆر، بەسەرهاتەکەم، وەك چۆن بۆ ئاژانسەکانم گێڕابۆوە، بۆ ئەویشم گێڕایەوە.. لە هەمووشیان سەیرتر، کەسانی واش هەبوون، منیان بە گێل و شێت دەزانی، بڕوایان نەدەکرد.. منیش دەپرسم..؟! ئەی ئەگەر وا نییە، ئەم دە ڕۆژە لە کوێ بووم. لە کوێ بووم.. ها..

بەرشەلونە شوباتی 1970

*لە شارۆچکەی بازیانی کوردستانی باشور لە ئایاری(1982)کراوە بە کوردی و دووبارە لە حوزەیرانی(2000)لە سوید نوسراوەتەوە.